

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A városok önkormányzata.

Irta: *Éhen Gyula* országgyűlési képviselő
Budapest, október 27.

Magyarország városai életerős fejlődésnek és megizmosodásának nagy akadályai az, hogy nincs külön törvény, mely az önkormányzat jogának kiterjesztésével a városok hivatását és feladatait megállapítaná s mely ekként a városok individuális jellegét kidomborítaná. A törvény az egykori negyedik rend lakta szabad királyi városokat „törvényhatóság” közös elnevezéssel a vármegyékkel egy tekintet alá vonta; a rendezett tanácsú városok pedig a kis- és nagyközségek nagy tömegében tűnnek el; nem különböztetvén meg a városok lakosságának intellektuális erejét a községbeliektől más követelmény, mint az írni és olvasni tudás.

Ezuttal nem vitatjuk, hogy a rendi alkotmány megszűnése óta mennyiben illeti meg a vármegyéket, különösen pedig a régi szab. kir. városokat és még néhány várost a „törvényhatóság” elnevezése, de a városok tulajdon részét tevő rendezett tanácsú városok autonóm jogának gyakorlata tekintetében mégis csak feltűnő az, hogy ezek szervezete a vármegyék fennhatóságába olvadó centralizáció rendszerét állítja elének, tehát azt a szokatlan és természetellenes formát, melyet nem találunk Európa egyetlen államában sem.

A rendi alkotmány megszűntével a harmadik rend is megszűnt; s a kiváltságos nemesi osztály tevékenysége részben az országos, részben a vármegyei önkormányzat közéletében érvényesült. A közjogi helyzet ily mélyreható átalakulása folytán tehát az egészséges továbbfejlődés biztosítékául a harmadik és negyedik rend egybeolvasztásával, az angol

gentry mintájára egy nagy és hatalmas központosítást kell volna megteremtendő, mely a maga intellektuális sulyával gerincet alkotná a magyar társadalomnak. Ez az egybeolvasztás azonban csak a városok különálló szervezetével és önkormányzati jogok kiterjesztésével valósítható meg; ez önértet és önbizalmat öntene az új formában visszaállított polgári rendbe, minek eredménye az lenne, hogy a polgári szabadság nyomában egészséges közszellem lengené át a városok közéletét.

A helyi önkormányzat organikus életében érvényesülő szabadság nem egyéb, mint az állam polgárainak az őket közösen érdeklő ügyek intézésében és kezelésében a törvény korlátai között nyilvánuló szabad cselekvése. A szabadság tehát ethikai erő, mely a közintézményeket áthatva, felszívó, átalakító és öszefoglaló erejével nemcsak az egyeseknek, hanem egész nemzeteknek válik áldáshozó forrásává. A polgári szabadság nem absztrakt fogalom, mely pusztán a közigazgatás terén érvényesül, hanem abszolút erkölcsi hatalom, mely jelen van mindenütt és a közintézményeket becses tartalommal tölti meg.

Épp azért a helyi önkormányzatban megnyilatkozó polgári szabadság nem merev fogalom, mely korlátolást, hajlítást és alkalmazkodást nem ismer; sőt egyik legfőbb érdeme éppen abban áll, hogy a helyi viszonyokhoz alkalmazkodik és nem tulcsapongó, hanem jólétet és megelégedést teremtve maga körül, szerényen megelégszik azon működési körrel, melyet számára a helyi közéletben érvényesülő intellektuális erők kijelölnek. Az intézményekben nyugvó valódi önkormányzatnak az államélet egész területét fel kell karolnia; az országos önkormányzatot éppúgy, mint a helyi önkormányzatot. Az országos és helyi önkormányzatnak kellő összhangja szülőanyja tehát a

valódi szabadságnak, melynek mértéke szabja meg azután határát az egyes nemzetek erkölcsi és anyagi erejének. Az országos önkormányzat formája még nem állapítja meg a helyi önkormányzat terjedelmét. Világos példa erre a francia köztársaság, melynek város-községi szervezetét a legmerekvebb centralizáció jellemzi. Holott az autokratikus Oroszország városainak önkormányzata a lehető legszélesebb alapon nyugszik, oly terjedelemben, hogy párját ritkítja Európa államainak.

Sehol oly mely gyökeret nem vert az önkormányzat gyakorlása, mint Angliában. A régi institúciókhoz való szigorú ragaszkodás nagy erényen kívül, a közigazgatás sikeresebb vezetése körül két kiváló érdeme van az angol nemzetnek. Az egyik az, hogy az állam úgy az országos, mint a helyi önkormányzat terén teljesítendő összes teendőket alattvalóira, polgáira bizza; a másik pedig az angol nemzetnek ama példaszerűen egyedül álló óriási áldozatkészsége, melynél fogva az önkormányzat egész vonalán teljesítendő funkciók legnagyobb részét az állampolgárok ingyen teljesítik. Hatalmi szóval és saját közegével csak ott jelenik meg az állam, hol a polgárok vagy nem, vagy csak hiányosan teljesítik önkormányzati kötelességeiket. Az angol önkormányzatnak sulya tehát nem a szabályrendeletek alkotásainak tényében nyugszik, hanem a törvényeknek tisztelőbeli, ingyenes közegek által való pontos és lelkiismeretes végrehajtásában. Páris szépsége és gazdagsága a maga elvont értékében bámolatba ejt, de azok a szabadság-biztosító intézmények, melyek tartalmának becsét a helyi önkormányzatban rejlő polgári szabadság adja s melyek Angolország mai fennállásának történeti fundamentumát alkotják: eszményi értékükben jelennek meg előttünk.

TÁRCA

Szonettek.

I.

Fejem fölött mik zúgva áttombolnak:
A viharokat könnyen feledek.
Nem hajtom meg előttük a fejem,
Tudom: rózsákkal koszorúz a holnap.

Nincs fergeteg örök. Idő futásán
Minden, mi élő, gyorsan változó.
Egymást kergetve jó a rossz, a jó.
Megátkozod bár, vagy könnyezzen elmúlásán.

Én sokat sírtam és sokat nevettem,
Árnynyal, fénynyal volt életem tele.
Derült-borult a boltzat felettem.

És jól megedzett sok tapasztalásom.
Nem borzongat már a vihar szele
S nem káprázom el minden ragyogáson.

II.

Miért tagadjam, néha fáj az élet!
Küzdelmét, harcait feledni vágyom.
De a nyugalmat akkor sem kívánom —
Csak kisebb harcot s nagyobb üdvösséget.

Nem, hogy pihenjek szemlehunyva, lomhán!
De hogy edesebb legyen pihenésem.
Minden gyönyörben, kínban legyen részem.
S ne érezzem, ha fáradság omol rám.

Egyik reményemet ha eltemettem:
A másikat már bimbajában érjem,
S a réginit legyen szebb, illatosabb.

S ne kelljen érte száz örvénybe mennem!
Keresztül szirten, lápon, meredélyen —
Utban találjam, árnyán egy bokornak...

III.

Regés idők varázsos ihletése
Tölti el lelkem. Bűvös álmat látok.
Káprázatos, csodás mesevilágok
Hívnak magukhoz örök pihenésre.

Nem, nem megyek! Hogy többé sohse lássam
Villámos égnek viharos csatáját?
Tél fergetegét, tavasz szűzi báját,
S a rózsabimbót piros virulásban?

Hogy ne lássam a napot és az éjet?
Hogy méhziommögést többé sohse halljak?
S ne érezzek ajkamra font ajkat,

Mely csupa mámor, észvesztő ígézet?
Nem, nem megyek! A föld kell. Ez gyötörjön.
S az élet! Hogy szeressen s — összetörjön...

Erődös Renée.

Utli lecke.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Holló Márton.*

Eppen, hogy felkapaszkodott Téglás Gábor az elsőosztályu nagy gyorsvonati kocsiába, s a gőzös már sipolt is. Mindjárt a szélső szakaszba hordta be a cókmojkát — táská és fegyverek

volt a podgyásza — s ahogy ránézett arra a fiatal hölgyre, aki már ott ült az egyik sarokban, csak elröppent az ajkáról: — Matild! — és nagyon meg lehetett lepődve, mert a kalapja ott maradt a levegőben, amint sebtében lekapta. Az a hölgy megnézte figyelmesen, kisvártatva élenkség mutatkozott szép hosszúság arcán, azt mondta könnyedén: — Ni, Téglás, ön az? — s oda nyújtotta a keztyűs kezét. Hanem még arra is figyelmeztetnie kellett az emberét, hogy ugyan üljön le már, annyira el talált az báméskodni. Ambár akkor sem jött meg egyhamar a szava, mikor már belesüppedt szemben a kényelmes ülésbe.

Valójában volt is oka a hüledezésre. Jó néhány éve nem látta ezt a szép uriaszonszagságot, akihez pedig valami kis kötelék hozzáfűzte annak-előtte. Nem sok ideig, talán félévig sem tartott az egész, persze szerelem, hanem az csupa heves mozgalom volt. Ő, a huszonöt éves joggyakorló öszkekerült Pesten az asszonyval, aki két évvel volt idősebb nála és állandó szomorúságban élt egy öreg adótanácsos mellett, aki legfőképp kedves bácsikája lehetett volna, ha van benne arra való melegség. Egészen elhibázott kis házasságkötés volt ez; isten a megmondhatója, ki tehetett róla. Ők ketten, fiatalok, nem kalandra szomjaztak, csak összefonódott lázasan egy pillanatban a lelkük, miután néhány hónapig érzelmes ragaszkodással becéztek egymást. Mind a ketten, csaknem azt lehetne mondani, becsületos tapasztalatlansággal rohantak bele az első válságos lángolásba. Csupa vesződségből is állott rövid szerelmes életük. A fiu, mikor övé lett az asszony, olyan szenvedélyes féltéssel foglalta le magának, hogy nyugtalankodott, ha közeledtek hozzá, ha ránéztek, zérzett, mikor szóba állott valami ural. Az asszony aggodalmasan intette, oktatta, de semmire sem ment vele. Végre úgy akarta gyógyítani, hogy büntette. Haragot mutatott és fel-

Ahol tehát a régi intézmények, a történelmi tradíciók hiányoznak, ott van helye annak, hogy a helyi önkormányzat kimerítse mindamag eszközöket, melyek alkalmasak arra, hogy azt az eszményképet legalább megközelíthessük. A helyi önkormányzat fogalma feltételezi, hogy az a köztevékenység, melyet a város helyi szervei által kifejt, a helyi viszonyokhoz idomuljon. Ennek megvalósítása tehát csak a helyi viszonyokban akadhat és a helyi szükségleteket kielégíteni hivatott szabályrendeletek alkotásának tényében történhetik, minélfogva a helyi önkormányzat céljának egyik leghatékonyabb eszköze a szabályrendeletek alkotásának jogában, mint a helyi érdekek által indokolt köztevékenységben találjuk.

Az örendelkezésnek szabályrendeletek alkotásában nyilvánuló szabadsága nem pusztán azért fontos, mert a polgárság érületében a közvagyonnak becstét és kezelésének lelkiismeretességét fejleszti ki, hanem azért is, mert a köztisztviselők létesítésében és a közhasznú alkotások megteremtésében az állami célokkal azonosuló helyi érdekek sokkal eszményibb és egyuttal gyakorlatibb formában valósíthatók meg, mintha ezekre a helyi viszonyokat tekintetbe se vevő állami sablonok kényszerítenék rá a városokat.

A helyi önkormányzatnak másik fontos kelleke, hogy annak a törvény által statuált szervei az állami érdekeket és feladatokat teljesítő hatósági szervekkel szemben mint ellenőrködő szervek szerepeljenek, hogy ily módon az egyéni szabadság érvényesülésének lehetőségét az állami mindenhatóság szertelenségei ne akadályozzák. Az a körülmény, hogy a város közügyeinek intézésére hivatott hatósági vagy önkormányzati szervek és közegek rövidebb, avagy hosszabb időre, avagy éppen éleltfolytalan nyerik tisztí állásukat, döntő szerepet nyel bírhat; mert a főfeladat mindig csak az, hogy azokból az intellektuális erőkből kiválasztott szervek és közegek tevékenységüknek egész súlyát egyedül és kizárólag a város jól felfogott szellemi és anyagi jólétének megvalósítására fordítsák.

Ahol a helyi önkormányzat célbavett tevékenysége lépten-nyomon a törvény indokolatlan túltörésébe ütközik vagy ahol a polgári szabadság legbecsületesebb törekvései előtt szüntelen ott találjuk az állam felesleges gyámkodását, ott hiába álmodunk

modern értelemben vett oly városokról, melyek mint kulturális és közgazdasági fókuszok egyaránt teljesítik a konszolidált magyar állam kiépítésének, továbbfejlesztésének és megszlárdításának hazafias munkáját, hanem lesznek tán állami protekczióval, korlátolt határvonalak közt érvényesülő célok önmagukért, megelégedett, tán boldog nyárspolgárokkal, de nem a hazának a nemzet közjává előmozdítani kész és hivatott tényezői.

Am fektessünk a városok új szférájának megalkotásában és azok kategóriák szerint való felosztásában kiváló súlyt az intellektuális erők mértékére, de az önkormányzat terjedelmének megállapításában ne téveszszük szem elől azt a vezérlő elvet, hogy minden város szellemi és anyagi erejének mértékéhez képest legyen csak hivatva a nagy állami célok megvalósítása érdekében való köztevékenység kifejtésére.

A városok szervezetét megállapító új törvény rendezze az ország összes városait egységes alapon; ne adjon azonban több jogot és ne rójjon több kötelességet az önkormányzat terjedelmének megállapításában, mint amennyit egy-egy városnak intellektuális ereje megbir.

Az ily szellemben és koncepczióban megalkotandó törvény lesz azután megteremtője az országos és helyi önkormányzat helyes összhangjának, mely végső célját a magyar nemzet kulturális, közgazdasági és nemzeti kifejlődésében találja fel.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma a miniszterelnöki palotában több órai minisztertanács volt, amelyen a kormánynek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvev.

A t. Ház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor normális ülést tart, melyen az elnöki bejelentéseken és bizottsági előterjesztéseken kívül egyéb tárgy nincs napirenden. Az ülésen a távollevő elnök helyett *Daniel Gábor* fog elnökölni.

Küldöttség a pénzügyminiszternél. *Lukács* László pénzügyminiszter ma délután fogadta a bizottság letételére kötelezett magyar állami tisztviselő küldöttségét, melyet dr. *Hegegy Lóránt* országgyűlési képviselő vezetett élje. A küldöttséget, mely a *bizottság elnökét* vagy mérséklését, esetleg a fennálló erre vo-

halgatta tovább az asszonyt, amint folytatta a csevegést:

— De merre is él csak, mondja? Vagy igaz is, Kolozsváron, ugy-e, ahol felszállt?
— Ott... Egy éve már. Bíró vagyok.
— Tudom.
— Azelött Aradon voltam.
— Hallottam felőle.

Valami kis guny csuszott ekkor már Téglás hangjára, mikor megint ő szólt:

— Akkor hát, Mat... — visszaszavta a bizalmaskodást — akkor azt is tudja a nagyságos asszony, hogy megházasodtam. — Es holmi elégtételért erzett, hogy ezt feltalálhatta.

Az asszony állta emberül a tromfot és erre sem sáppadt el.

— Ertesültem róla — mondta. — Két kis babyje is van már, nemde?

Jól volt tájékozódva, kitűnően működött a hírszolgálat. Téglás nem versenyezhetett vele, bizony kevés adata volt az utolsó években felőle. Sohogyem is tudott azért kieviekélni a megilletődéstől, amiért élő valóságában most meg ott ül előtte és ámbár az asszonyi virulás legszélb pompájában sugárzik, az izzó mullra nézve csupa nyugalmas zárkózottság. Még két szép barna szemé sem árul el semmi benső izgatottságot. Ez egyre jobban zavarta és miközben folyton csak mindennapi dolgokról beszéltek, többször rajta feledkezett. Finom angol utruha simult rá legyan, a fején ügyes kalapka; keztüje, cipője merő uri elköltőség. Olyanforma vonzó, szemrevaló utasno volt, akin menthetlenül megakad a vonatokon unatkozó férfinepség mohó érdeklődése.

Téglásan kezdett érté venni az a fel-feljelölő sajtás s a vesztéses érzete, amely régebben is kerülgette, most fokozottan ébredezett fel benne. Erőlködött, hogy megmaradjon annál a hangnál, amelyet az asszony észrevehetően kijelölt, de nem sokáig bírta s amint egyszer hosszabb elmerüléssel méregette az asszonyt, abbahagyta a

natkozó törvénynek módosítását kérelmezte, a miniszter a legszívesebben fogadta. A miniszter a küldöttség szónokának, *Kövesy Ödön* szabadkai adóellenőrnek beszédére azt válaszolta, hogy a kérelmet maga is teljes mértékben jogosnak tartja s amennyiben annak teljesítése a kinosárba megterhelést nem ró, hajlandó az átnyújtott memorandumban foglaltakat megfontolás tárgyává tenni s a kérelmet teljesíteni. A küldöttség hálásan fogadta a miniszter jóakaró választát.

A máramarosi vizsgálat. *Máramarosszigetről* táviratozták: *Kaffka* László osztálytanácsos e hó 14-ikén befejezte Máramarosvármegyében a vizsgálatot s még aznap a vizsgálat-küldöttség tagjaival Nagy-Károlyba utazott. Máramarosvármegyében két hét alatt megvizsgálta a központi hivatalok ügy- és pénzkezelését, továbbá hét szolgabírói járásban, husz községben és Máramarossziget városnál tartott vizsgálatot. Az utolsó két nap alatt értekezletet tartott báró *Rosner* Ervin főispán *Szabó* Sándor alispán, *Mihályi* János tiszti főügyész, *Kovács* Gusztáv királyi pénzügyigazgató és dr. *Mihályi* Florent ügyvéddel. Ez utóbbi szolgáltatva annak idején az állítólagos visszaélés adatait. A híripi cikkek támadásait *Kaffka* egyenként vette elő és alkalmat adott a bizonyításra. Az értekezlet során egyetlen adat sem bizonyult valósnak. A vármegyei központi és járási hivataloknál és Máramarossziget városnál teljesített vizsgálat folytán két szolgabíró, egy szolgabíró, egy városi aljegyzőt, egy rendőrkapitányt, két községi jegyzőt és a máramarosszigeti anyakönyvvezetőt *feljegyzetették* állásuktól.

A nemzetiségi törvény. *Aradról* jelentik: *Arad* megye mai közgyűlésén a nemzetiségi törvény módosítását célzó pozsonyi átiratot tárgyalták. A románok a szokástól eltérve, magyarul szóltak a tárgyhöz, elleneve a pártolást, mert szerintük a törvény módosítása felzaklatná a nemzetiségi gyűlölséget. Hosszú vita után a főispán elrendelte a névszerinti szavazást. A többség az átirat pártolását mondta ki.

Tápé és Csongrád. *A tápéi* választókerület képviselőküldési joga ügyében megalkotott bírló-bizottság november 4-én délelőtt 9 órakor az elnöki előfogadóteremben, a *Csongrádi* választókerület hasonló ügyében kiküldött bírló-bizottság pedig november 6-án délelőtt 9 órakor, szintén az elnöki fogadóteremben ülést tart. Tekintettel arra, hogy a házszabályok 119. § értelmében érvényes határozathozatára, az elnökön kívül, 7 bizottsági tag jelenléte szükséges, a Ház elnöke felkéri a bizottsági tagokat, hogy okvetlenül és pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Beszámoló. *Krasznay* Ferenc országgyűlési képviselő tegnap tartotta meg beszámoló beszédét *Kalocsán*, ahova szombaton este érkezett meg. A választópolgárok *Krasznayt* lelkesen fogadták. Beszámoló be-

magára kényszerített tartózkodást és követte feltörékvő akaratát.

— Kérem, Matild — kezdte s már nyult is az asszony keze után — ne kényszerítsen arra, hogy csupa közömbösség legyen az egész uton. Ugyis lehetetlenség.

Az asszony huzta vissza a kezét, de egyben le is olvadt arcáról az addigi sziniszterü kifejezés. Egy esiptényi mosoly színeződött rá, a szeme minden nyugtalanság nélkül nyílt várakozást mutatott. A bizalmas megszólítás ellen sem tiltakozott, csak ezt mondta:

— Hát mivel szórakozunk? Talán a multunkat idézzük fel?...
Téglast meglepte ez a váratlan őszinteség és sietve kapott is rajta.

— Aztán emberinek találná, ha úgy válnánk el ez után a rövid, váratlan találkozás után, hogy nem beszéljünk erről?
— En megpróbáltam volna.

— De akkor hazugságban bucsuznánk el egymástól, s ez olyan rossz érzés, ami nem igen szert elmaradni az embertől. Mért ne beszéljünk a multról, mikor ugyis gondolunk rá ellenállhatatlanul, s mikor ez a mult, ha hibás is volt egy és másban, mégis csak nagy, feledhetetlen boldogság volt.

— Több volt a keserősége.

— Sajnálja?...
Az asszony néhány pillanattal hallgatott. Aztán egy kicsit félrefordította a fejét s hirtelen gondolt egyet:

— Mégis hagyjuk ezt.

— Hát olyan gyötrelmes? — kérdezte valami bus ellágyulással Téglás.

— Nem, de fölösleges. Nagyon el van intézve. Maga is levonta a legvégső következtetést, én is. Maga biztosabb boldogságot keresett, s reménylen, meg is találta a családi fészében. Örölk is neki, higgye el. Ami pedig engem illet, eléggé megszenvedtem és sok elmékedés között megérve, rájöttem, hogy az asszony nyu-

szédében különösen az önálló vámtérület szükségességét hangsúlyozta. Innen Szakmár és Homokhegy községekre látogatott el s ott is beszámolt a parlament múlt évi tevékenységéről.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt mai, Kossuth Ferenc elnöklésével tartott értekezletén legelőször is az indemnitás-törvényjavaslat került tárgyalásra. A párt, mint hivatalos kommunikációja mondja, a javaslatot nem fogadja el és pedig annál kevésbé, mert a jelen kormány iránt közjogi elveiből kitolyó bizalmatlanság fokozza az, hogy a kormány nem tudja érvényesíteni az országunk törvényben megállapított jogait Ausztriával szemben és új anyagi áldozatokba sodorja az általános elszegényedés dacára. E bizalmatlansághoz különösen mérvben hozzájárul még az is, hogy az 1899: XXX. törvényeknek a kormány legújabb olyan értelmezését tulajdonít, amely ellenkezik azzal, amit a párt kezdetől fogva vallott s amely legújabb értelmezés megfosztja a titól a reményétől, hogy az említett törvénybe iktatott és biztosítékoknak hitti intézkedéseknek alapján az ország eljuthasson a jelen kormányval az önálló vámtérület tényleges állapotába. Molnár Józsiás felszólalása után ezután beható tárgyalás alá vette a párt a székeség kérdését, amelyről olytatott vitában Kossuth Ferenc, Rátkos László, Tóth János és többek vettek részt. Rátkos Viktor bejelentését, mely szerint holnap napirend előtt fog felszólalni az osztrák parlament tegnapi délutáni ülésén megtámadott magyar beszűkítés védelmére, a párt tudomásul vette. — A halotak ünnepe alkalmából a párt, mint minden évben, ezúttal is koszorút helyez Kossuth Lajos, és a párt volt elnöke, Irányi Dániel sírjára és a beszűkítés tartására Kossuth Lajos sírjánál Illyés Bálintot és Irányi sírjánál Nési Pált kérte fel.

Az indemnitás és a paktum.

— A pénzügyi bizottságból. —

Budapest, október 27.

A pénzügyi bizottság sürgősen kívánja tárgyalásra előkészíteni az indemnitásról szóló javaslatot. Ma délelőtti ülést is tartott, hogy az indemnitás megvitassa. De csak a forma kedvéért esett szó az indemnitásról is, mert igazában az egész bizottsági ülés csak a pártközi paktum értelmezésével foglalkozott. Amióta ez a kérdés megint napirendre került, a pénzügyi bizottság ülése volt az első alkalom, ahol az érdekelt faktorok a paktum tartalmának értelmezése fölött vitába bocsátkozhattak. Előre volt látható, hogy ez a vita sem fog elmaradni s erre magyarázatot, hogy az ülésre nagy számmal jöttek el olyan képviselők is, akik nem tagjai a pénzügyi bizottságnak. A paktum-vita meg is indult, nagyon széles mederben s eredménye az, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a politikai becsület kérdéséhez közel állóknak jelentette ki a függetlenségi párt inszinuációit, mintha ő a paktumot nem hajtotta volna végre becsületesen s utólag magyarázna abba egészen új dolgokat. A miniszterelnök teljes fegyverzettel szállt síkra a maga igazai mellett s ha a paktumot aláírt néppárti bizottsági tagok nem is erősítették volna a miniszterelnök fejtegetéseinek helyességét, maguk ezek a fejte-

godják meg a sorsában s hagyja a veszedelmes játékokat. Rossz tapasztalatokat szerez.

Téglás hallgatta a lelkét, s aztán úgy akart rá felelni, hogy abban beismerés is legyen s valamiféle utólagos hála kifejezés is.

— Tudom — mondta — hogy ennek én vagyok az oka. Tudom, hogy én követtem el a nagyobb hibákat. Sokat zaklattam oktalannal, fiatalos, roppant mód gyerekes voltam... és — sokat vesztettem. Ezt én kinnal éreztem mindig... Mondhatom, most is érzem... Ez a bűnhődésem. Ma már tudnám, hogyan kell megőrizni a boldogságot...

Egy kicsit bele is melegedett, majdnem tüzes vallomás lett belőle. Pedig egy pillanatra arra is gondolt, hogy két gyereknek az apja s odabazza fiatal felesége maradt. Voltaképpen arról is kellett volna beszélnie visszaemlékezés közben ennek az asszonynak, hogy miért is tudott olyan hamarosan, alig két évre a nagy szakítás után feleséget venni, de ezt a pontot nem igen tudta belevonni. Végre is mit lehet erről beszélni! Annak is megvan a megszokott rendje. Az olyan nagy boldogságok után, amelyekből a hevülő fiúk kiesőpennnek, többnyire új melegséget keresnek s leggyakrabban valami fiatal lányhoz húzódnak, aki hamarosan a feleségük is lesz. Az a családott asszony sem bolygatta sokat ezt a kérdést, hát elmaradt a magyarázat. Téglás urnak különben sem vágott a hangulatához, hogy gondolatában is sokáig időzött az otthon hagyott asszonynál, annyira ott volt neki az a másik a kipárnázott rohanó kalitkában. S mikor az arra a legutolsó hízogó mondásra nyugalmas derével lemondóan intett a kezével, meg nem állhatta, hogy egy szakértően simogató pillantás után ki ne mondja, ami már ugyanis a lelkén fektűt kezdetől fogva:

— Tudja-e, Matild, hogy maga egy kicsit megváltozott... Sokkal... szebb... feltűnően szebb...

De már ezzel a gavalléros bókkal mintegy

getések is minden irányban igazolták, hogy a függetlenségi párt rosszul is emlékszik, helytelenül is értelmezi a paktum tartalmát. Meggyőzően fejtette ezt ki a miniszterelnök már a képviselőházban is, de a Kossuth-párt nem akar betérődni, hogy ez már res judicata s így bizonyos, hogy az indemnitás-vita, mint a bizottságban, úgy a t. Házban is voltaképpen csak a paktum értelmezése körül fog forogni.

A pénzügyi bizottság mai üléséről, melyen Falk Miksa elnököt s melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Plósz Sándor igazságügyminiszter, Grävenstein és nemességi Kiser államtitkárak, végül Papp Elek pénzügyminiszteri osztálytanácsos voltak jelen, részletes tudósításunk a következő:

Napirenden van az indemnitás-javaslat, melyet Neményi Ambrus előadó beható beszéd kíséretében ajánlott elolvasásra.

Elsőnek Kossuth Ferenc szólott. Helytellenes az indemnitásokkal való kormányzást és a kormány iránti bizalmatlanságot azzal indokolta, hogy a jelenlegi kormány alatt az ország viszonyai rosszabbodtak. Holott most lett volna alkalom örendelkezési jogunk érvényesítésére, tekintettel Ausztria megbomlása a kormányára. Ráter az 1899: XXX. t.c. magyarázatára és kijelenti, hogy nem ért egyet a miniszterelnök interpretációjával. A paktum alkalmából a törvény interpretációjába nem bocsátkoztak; akkor a miniszterelnök azt hitte, hogy 1902-ig megkötött a vámszövetség. Szólo szerint, miután a vámtarifa nem készült el, a reciprocitás megsértetett. A paktum alkalmával nemcsak ő de Horánszky Nándor is úgy fogta fel a dolgot, hogy a kereskedelmi szerződéseket fel kell mondani lejártauk. Arra is gondoltak akkor, hogy a külföldi jogok felmondani a szerződéseket és már ebből az okból is 1902. vége előtt kellett az új vámtarifa elkészítését kikötni. E szerint szóló pártja jogosult volt abban a hitben, hogy a miniszterelnök meg fogja védeni az ország jogait, míg mostani interpretációja óriási csaldást okoz. Ez új oka a bizalmatlanságnak. De a deficitöt tartani lehet.

Lukács László pénzügyminiszter: Nem áll!

Kossuth Ferenc: Az új terheket hanyaló gazdaságunk nem bírja meg. A javaslatot nem szavazza meg.

Szedekényi Nándor nem érti, miért sietnek az indemnítással. Nem látja, mit tett a kormány a leolyt év alatt az ország javára. Az adórelloromban hátrább van, mint volt. Nem látja a tisztviselők fizetésrendezését. Nem járul hozzá a javaslatához.

Rakovszky István megfogadja el a javaslatot bizalmatlanság okából és azért, mert a kormányt sok mulasztás terheli. A kiegyezés kérdésében bizonytalanságot vagyunk, e helyett azonban a katonai javaslatokkal állunk elő. A hadügyminiszter a delegációban szólónak arra a kérdésere, hogy mennyibe fognak kerülni az új intézkedések, nem felelt, mert a miniszterelnök azt sugta neki: „Nicht antworten“. Kérdi továbbá, miért nem terjesztették be előbb a költségvetést? Vajon a póttartalékokok esetleges költséget is az indemnítással akarják fedezni? Végül az 1899: XXX. törvények magyarázatára nézve kijelenti, hogy a paktumot készítő bizottságban senkinek sem volt különleges befolyása. Egyetért az 1899-ti törvény amaz interpretációjával, melyet a kormányelnök a képviselőházban mondott.

varázsszóra vége lett a komoly melázásnak. Az asszonynak jól esett elnevetnie magát.

— Köszönöm! — mondta csufondósan — Ez is csak valami a nagy hajótörés után! De őn is megváltozott — tette hozzá, hogy adés ne maradjon! — Megférásodott, a szakállától kicsi hízja, hogy meg nem ismertem.

A reggeli szűkeséget akkor már vörhenyes ragyogással törte meg a fölkelő nap. Jó ideje a Királybágy magaslatán jártak s figyelniük most a csillámló eszükokra és a párázatból kibontakozó szakadékokra fordult. Rozsdás, vépiros, sárga, foltok tarkították a hajnalból kissé feledett, kopott lombokat, s a sekély kavicsos mederben rideg lehelettel kanyargott a Körös vize. Mint két jőbarát beszélgettek azontul és gyönyörködtek az erdélyi tájképnek soha meg nem unható szépségeiben. Sziklavizeséket, alagutak jöttek sorra. Egy-egy sok készenfűst tudott a kocsiba s az asszony fejféjáról panaszkodott. Es nagyon makacs volt a fájdalom, mert csillápitóul olykor meg-megszorította homlokát. Utében hátra is dől és lehunyta a szemét. Téglás ajánlotta, hogy heverdjék le a kényelmesében. Egy kicsit habozott, de mégis elfogadta a jó tanácsot, s aztán úgy heverésze folytatta később a beszélgetést. Néha sok pereig pihent lehunyt szemmel és nem szót, s mikor egy ilyen hosszabb szünet után Téglás ujra hozzá fordult, nem kapott választ. Ujra próbálta, hangosabban, de eredmény nélkül. Az asszonyt megviselte a korai fölkelés, a füst, a füst. Aludt.

Téglás várt. Majd hűvösséget érezve, fogta a felöltőjét és lovagi gyöngöszéggel betakarta az alvót. A következő pillanatsban ugyan bánta már ezt a nagylelkűséget, mert sokról mondott le vele. Ambr amugy is akadt még látványosság a szemének. A felöltő alján, lágy csipkés környezetből egy álombeli mozdulatra kibúj a két dőlceg cipéske s a finom tört fényű bőr alatt is kedves vonalakkal demborultak ki a formás bokák. A felöltő aztán vastag leplével, durva hajlásaival

Komjáthy Béla a kormányt az általa adott programm be nem váltásért támadja. A nemzetiségi kérdésben semmit sem tett a kormány, sőt most agresszív lépnek fel az összes nemzetiségek. Aggódik a magyarság mindenütt az országban s a kormány halgat. Horvátországban és Fiumében drága pénzen vittünk gyűlölséget. Azonellől a magyar nemzet és a korona között a kormány elhidegítette a viszonyt. Ott van például a Kossuth-kérdés és a Málvás-szobor leleplezése. Kerülcintakon akarják a nemzet terheit emelni; ime most állnak elő a civilisza emelésével is. Ráter azután az 1899. évi XXX. t.c. magyarázatára. O nem járult hozzá a paktumhoz de miután azt a pártok eltagadták, attól egyoldalúan a miniszterelnöknek sem szabad eltérnie. A miniszterelnök, mikor 1899. júniusában Pécsről visszajött a pártokkal többé nem tárgyalt, csak egyes bizalmiférakkal. E szerint ma is az eredeti pártközi megállapodás áll fenn és nem a későbbi bizalmas meggyezések. Ezért az interpretáció joga fennáll. A miniszterelnök 1899. júniusában beszédében pedig szólo szerint az 1907-ig való meg-hosszabbításnak ellenértékű állította azt, hogy 1902 év végén alkalma lesz Magyarországnak a külfölddel szabadon szerződnie és tárgyalni. Az ellenkezőnek ilyen interpretációja ellen akkor a miniszterelnök nem is tiltakozott, sőt a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatából is ez a felfogás következik. Így hát a miniszterelnök nem volt őszinte.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez nem áll!

Komjáthy Béla: A miniszterelnök, nézete szerint, nem váltotta be a paktumot, most új magyarázatot keres és szólo a kormány további működéséhez segédkezet nem nyújt, mert a miniszterelnök magát és az országot válságba sodorta.

Rakovszky István Komjáthyval szemben azt hangoztatja, hogy a pártközi bizottság tagjaival Bécsből való visszajövetele után újból érintkezésbe lépett a miniszterelnök, és e bizottság tagjai tényleg fel is voltak hatalmazva a tárgyalásra.

Komjáthy Béla ujoiag vitatja az interpretáció jogát a miniszterelnöknek azon nyilatkozatával szemben, hogy itt res judicatai volna szó. Nézete az, hogy itt valaki be van csapva.

Kossuth Ferenc ujból konstátálja az interpretáció akkori megállapodásokhoz a miniszterelnök akkor interpretációt nem adott. Szólo akkor a terminus kitozásért való kompenzáció alatt azt érte, hogy a kereskedelmi szerződéseket 1902-ben okvetlenül fel kell mondani és addig a vámtarifa is meg kell csinálni.

Széll Kálmán miniszterelnök hosszabban kíván válaszolni, mert a felvetett kérdések közel járnak a politikai becsület kérdéséhez. Előzetesen azonban hangoztatja, hogy a bizalmi kérdés fölvetését az indemnitásnál ő már politikai pályája kezdetén sem tartotta helyesnek, ma sem tartja annak. A budgetjog megsérteséről pedig beszélni sem lehet. Kossuthal szemben kijelenti, hogy az osztrák parlament ma is törvényes formák közt érintkezik a miennkel. Ha Ausztriában az alkotmányos élet teljesen megszűnt, akkor egészen máséánt kellene intézkedni, mint ha időegesen a nyelvviszálly miatt ott annak funkciója megakad. Mert ha csak ez utóbbi eset áll elő, úgy az 1867. évi XII. törvények 5. §-át kell idomborítani. A kiegyezés tekintetében még nincs abban a helyzetben, hogy kifejtessze,

vállig elrejtette a nyugvó alakot. Ellenben ott volt szabadon a fej, a dus, habos hajzattal és a nemes kifejezésű arc. Téglás kedvre tanulmányozhatta most ezt az arcot. Es kereste rajta a régi vonásokat, a változás árnyalatait, nyomozta titkait. De csak azt látta, hogy az arc alvás közben teljesen nyugalmassá simult, hamvas pírja valamivel mélyebb lett s hogy a szép metszésű, kívánatosan duzzadó ajkak között keskeny nyílás regez a szabályos lélegzés ritmusára, a fogak egy kis fehér vonala is átvillog rajta. A fokvetésül valamiesket meg is lazult a hajzat s alóla kibugygyant egy csillogó függős, pihés fülcimpa. S az egész asszonnyól valami különösen jőféle illat terjengett szét s mikor a füst vépképpen kihűvődött, teljesen felülkekedett a bezárt fülcímében. Akkor régen nem használta ezt a parfümöt s Téglás csak engedte át magát ennek a nyomaszott illatnak azoközben, hogy le nem vette tekintetét a kedves arcról. Csak ebben a meghitt, néma szemlélődésben hatotta át valójában, hogy kifejtette neki ez a szendergő asszony.

A vonat robogott nagy, hullámos lökésekkel, új utas nem zavarta a tompa csöndöt, az idő rohan s Téglás lelke kavargó érzések közt vergődött. Az emlékezés is hatalmába kerítette, a jelen is bódította, nem bírt magával. Gondolt megint haza is, de a várazson ez sem fogott. Elgyöngött s már oda is omlott az asszony elé. Az első önefelelt, szándéktalan mozdulattal hamvas arcára borult, majd, mikor az asszony feje erre odébb igazodott, rátáltál az ajkára is. Azt a esőket már fölig ébren érezte a fölésmélt alvó. Egy rándítással felült s mikor erre a férfi két karjával utána nyult, hogy hozzá simuljon, álmos zavart-ságából magához térve, már tudta világosan, mi történt. Határozott visszautasítással háritotta el magától az ölelést:

— Nem!... Miért tesz ilyet? A férfi csak valami szerelmes dűnyögéssel tudott erre felelni.

— Térjen észre!... Milyen lovagiatlan! —

miszerint a kiegyezés legközelebb bizonyosan létrejön. Az ország jogából ha engedett volna, tán már létrejött volna az egyezés. Még bizalmasan sem nyilatkoztak, mert a tárgyalások sem befejezve, sem megszakítva nincsenek. Annyi azonban tény, hogy már sok kérdéssel tisztába jöttek. Ellenzéki oldalról behozott a vitába a legutóbbi katonai javaslat is. Erre nézve a miniszterelnök megjegyzi, hogy az unjontulaké felemelésére alkalmasabbnak látszott a póttartalékosok behívása, de végeredményben mindegyik megoldás egyre megy. A törvényhozás jogai nem oszbitatnak a póttartalékosok igénybevételével sem, mert addig senki a katonaságnál vissza nem tartanak, míg erről külön törvény nem rendelkezik. A nemzetiségi ügyekben a kormány sajnálattal tapasztalja a magyar államesze ellen fellépő törekvéseket s a hova belenyulhat azok ellenében, oda bele is nyúl. A törvényhatósági városok hivatalos magyar nevét elrendelték. A magyar nemzeti állam karakterét erősen védjük, bár a nemzetiségeket nálunk üldözni senki sem akarja. Hibának tartja azonban, hogy ellenzéki oldalról e nemzetiségi kérdéseket incidentálter minduntalan felvetik. A koronával való egyetértés az ország legnagyobb kincse és ezt a kormány erősíteni igyekszik. Sajnos azonban, hogy nálunk apró kérdéseknek szoktak túlnagy jelentőséget tulajdonítani. Ugy a Kossuth-ünnep kérdéséről, mint a kolozsvári Mátyás-szobor leleplezéséről a Házban már nyilatkoztak.

A miniszterelnök áttér azután azon ellene emelt legelső vádra, mintha ő a 1899. évi XXX. t.-cikket félremagyarázná, vagy megsértené. Teljes meggyőződéssel állítja, hogy a törvénynek egyedül helyes értelme az, amit ő annak adott és hogy a paktumot becsületesen tartotta. Nagy figyelem középpont előadja a paktum keletkezésének történetét. A pártközi tárgyalásokat nem ő kezdeményezte, azokat már Bánffy alatt megkezdék volt s a jelenlegi miniszterelnök csak akkor lépett közbe, mikor a tárgyalások megakadtak s garanciákat követeltek a paktum végrehajtójára nézve. Ő, mint a királyi bizalmi férfiá volt részt a tárgyalásokban s proponálta az ismeretes formulát, melyet a pártközi egyezségben el is fogadtak. És határozottan kijelenti, hogy az ismert megállapodásokon kívül semmiéle titkos pontok ott létre nem jöttek. Midőn azonban később a Thun-kormány néhezéseket támasztott, akkor állapította meg a kormányelnök azt a megoldást, mely a 1899. évi XXX. t.-c.-ben kifejezésre jut. A határidő 1907-ig kitolatott, de annak ellenértékű három nagy és jelentős vivmány került az egyezségbe. Nevezetesen az, hogy a külföldi szerződések megkötődhetek ugyan az esetben is, ha 1908-ig vámszóvetség nem jön létre, de nem tovább, mint 1907-ig, ami által biztosítva lehet az, hogy a határidők összeessenek, továbbá kikötötték az autonóm vámtarifa kényszerrevíziója és végül kikötötték, hogy a lejárati nélküli külkereskedelmi szerződések felmondására az ország joga biz-

korholta tovább az asszony komoly szemrehányással, s mivel az ember még mindig lángoló szavakkal ostromolta, megharagudott: — Hagyjon, nem tréfálok! Mondtam, hogy nyugalmat akarok... Milyen gondolat!... Ah, és én?!... Nem, semmi kedvem a fölmelegített fogáshoz.

Téglás erre is csak azt sottogta: — Szeretlek... most is szeretlek... veled megyek... — On igazán érthetetlen. Még ma is... még mindig gyermek!

A mondas is, a hang is olyan volt, hogy egyszerre megtálcálta az újat. A szakállas arc józanra változott, fagyos világosság lepte meg Téglást, abbahagyta az ostromot. Egy kis csónédes zavar következett, amelybe hosszú, éles fütty szólt bele. Kinézett s meglátta, hogy az ő állomása az. Akkor lassan levette a hálóból a podgyaszát s aztán őszinte bűnbánattal fordult az asszonyhoz.

— Bocsásson meg!
Az asszony megenyhült. Odanyújtotta a kezét:

— Jó!... De ígérjen javulást s tartson többet felőlem.

A vonat megállt. Téglás gyorsan meghajolt, megcsókolta a nyulának kezét. Már nem volt rajta keztyű, egy hosszukásan kirakott, remek briliánsgyűrű világolt a kis ujján. Lent a porondon Téglás megállt a vagon mellett, s kalaplevéje várta az indulást. Az asszony ott volt az ablaknál, s mivel védeit helyen egészen túl volt már a veszedelem, akkor már valami anyai jóindulattal nézett le rá. Sőt le is bocsátotta engesztelődése jeléül az ablakot, s hogy a vonat elmozdult, bucsuzól intett a kezével és jelentős hangsullyal leszólt:

— Mulasson jól. S ha künn lesz az erdőn, edzse meg a hűséget ahhoz, aki odahaza vár magára!...

tosítatták. Ezt a megoldást terjesztette a miniszterelnök a párt bizalmi férfiái elé, azt el is fogadták, miután a miniszterelnök kijelentette, hogy ha csak egy bizalmi férfi is ellene nyilatkoznék az eredeti egyezménynek, úgy ő abból a konzekvenciákat levonja. A törvényt ő 1899-ben is úgy interpretálta, ahogy ma és már akkor, mikor az OMGE. azt az álláspontot foglalta el, hogy 1902-ig létre kell jönni a vámtarifának, már akkor tiltakozott e feljogos ellen, mivel a törvény az új tarifa létesítését csak arra az időpontra teszi kötelezővé, amikor a külfölddel új szerződések iránt tárgyalnak. Ez nem a miniszterelnök magyarázata, hanem a törvény határozott tartalma s aki ért magyarul, abból mást ki sem olvashat. A törvény világosan mondja, hogy az új tarifának a kereskedelmi törvények előtt kell elkészülnie s a kötelező terminus nem 1902. vége. Az új tarifa nem a viszonyosság szempontjából, hanem a külfölddel szemben szükséges. A viszonyosság csak akkor sértegetik meg, ha az osztrák kormány a 99-es törvény 4. §-ában taxatív felsorolt feltételeket megsértené, ami pedig nem történt meg. Ez a törvény helyes és világos értelme, amit senki másképp nem magyarázhatott. És a miniszterelnök már 1899 júniusában tartott képviselőházi beszédében is így magyarázta. Eppen ezért visszautasítja azt a vádat, mintha ő akár megsértené, akár pedig félremagyarázná a törvényt.

A mi a külföldi tárgyalásokat illeti, ezekről a törvény világosan azt mondja, hogy a lejáratral nem bír szerződések is felmondhatók, de hogy azokat kötelezőleg fel kell mondani, sehol sincs kimondva. Ha nem lesz felmondás, a mai állapot fennmarad. Ha felmondás történik bármilyen időpontban, addig nem tárgyalhat a magyar kormány, míg új tarifa készen nincs. Ez a terminus és nem más, mert ha felmondás nem történik, akkor nem kell új tárgyalásokat indítani, mivel a prolongáció hallgatóság történik. És ez az eshetőség a legvalószínűbb. Ez volt a miniszterelnöknek régi álláspontja és ezt tartja ma is. A politikai integritása ellen irányuló vádakot éppen ezért joggal utasítja vissza.

Komjáthy Béla kijelenti, hogy egyénileg nem akart sérteni az az interpretáció tekintetében fenntartja álláspontját.

Szell Kálmán miniszterelnök ismét hangsúlyozza az új vámtarifa célját.

Lukács László pénzügyminiszter Szederkényinek az adóreform és a tisztviselői fizetések elődázása tekintetében emelt vádjaival szemben kimutatja, hogy mind a két kérdés megoldása tervszerűleg és lényegesen halad befejezéséhez. A földadóreform tekintetében pedig éppen legelőnyösebb a haladás.

A bizottság az indemnity-javaslatot úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta.

Kereskedők mozgalma.

— A kamarák Szell Kálmánról. —

Budapest, október 27.

A kereskedelmi kamarák és a szabad kereskedelmi testületek küldöttsége, mely tegnap az igazságügyi és kereskedelmi minisztereknél járt a perrendtartás 84. §-ának módosítása dolgában, ma délelőtti Lányey Leó udvari tanácsos vezetésével Szell Kálmán miniszterelnökénél is tisztelték. A miniszterelnök az új Ház miniszteri fogadó-teremben fogadta a küldöttséget. Lányey Leó udvari tanácsos és kamarai elnök itt röviden elmondotta a kereskedők sérelmét s a már ismert memorandumot abban a reményben benyújtotta át Szell Kálmánnak, hogy aki minden társadalmi osztály jogos panaszaát meghallgatja, a kereskedők aggodalmait elől sem fog elzárkózni.

Szell Kálmán miniszterelnök a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt küldöttség! Azon kezdem én is, amin az önök tisztelt szónoka kezdte. Nem terhes nekem, legyenek meggyőződve, semmi indokolt kívánságnak, vagy panasznak meghallgatása. (Élénk éljenzés.) Ha néha fogyatékos is az idő, amelylyel rendelkezem, azon sokoldalú és tulhalmozott teendők mellett, amelyek különösen az utóbbi időben, mondhatnám, az utolsó esztendőben reám nehezédnek: az én ajtom nyitva van mindenki előtt; ezt mindenki tudja. De nemcsak az ajtom van nyitva: nekem a lellem is nyitva van mindenki előtt, aki ügyét bizalommal az én kezembe teszi le. (Élénk éljenzés.) Ezzel természetesen nincs és nem is lehet az mondva, hogy mindent, amit valaki előttem chajtaszképpen kitéjez, ab ovo vagy ex principio teljesíteni akarok; de igenis mondva van az, hogy amit bizalommal kezembe tesznek le, azt igyekszem elfogulatlanul, tárgyilagosan és behatóan megfontolás tárgyává tenni és nem kímélek sem időt, sem erőt arra, hogy amit valakinek ügyében alapos megfontolás után tehetek, meg is tegyem.

Ami önöknek e kérdés in concreto illeti, tudomást szeretem arról, hiszen egy miniszterelnöknek mindent kell hallania és minderről kell tudnia. (De-rültség teljesség.) hogy mozzalom keletkezett a benyújtott pörrendtartási törvényjavaslat 84-ik szakasza ellen; tudom, mit tartalmaz e szakasz tisztelt barátomtól magánbeszédetéből is tudom, hogy mit ki-

várnak önök. A szakasz rendelkezésében ünnit látko a mai állapothoz képest, de nem oly természetű újítást, amely ismeretlen volna; mert hiszen méltóztatnak tudni, hogy e szakasz alkalmazkodik az európai perjogok legnagyobb részéhez. Az igazságügyminiszter, akinek a perjog reformja nagy alkotást képezi, aki, mint talán legelőrendű, európai híri szakértő, egész lelkét vitte bele e művébe, a maga legjobb belátása szerint koncipálta e javaslatot és vette bele a rendelkezést is, amely az önök figyelmét és kívánságát felkeltette és fölkelte az én figyelmemet is; és nekem elvem az, hogy ha valamely javaslatnak vagy kormányzati ténynek nem elvi része ellen irán-nyul valamely mozzalom, hanem egyes részletekről van szó, soha sem zárkózom el az elől, hogy ezek újabb megfontolás és újabb megfontolás tárgyát képezzék. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Ezt fogjuk tenni ezzel a kérdéssel is, még pedig a legjobb indiatul és nem ellogotlan és nem utasítva vissza a priori az önök álláspontját, mert semmit sem tartunk szentírásnak pusztán azért, mert egy javaslatban meg van írva, ami előttünk szent: az a törvény. (Tetszés.) Legyenek arról meggyőződé, hogy semmi sem áll távolabb a kormánytól mint az, hogy valamely intézkedés, vagy valamely javaslata által érzékenyen érintse azokat az érdekeket, amelyek első sorban a kormányának a gondozására vannak bízva; pedig hát a kereskedőknek az érdeke és a kereskedelmi és ipari világ érdeke épp úgy gondjainak tárgya, mint minden más érdeke ennek az országnak. Aki engem ismer és aki visszaemlékezik arra a tevékenységre, amelyet a közgazdaság terén hosszú időn át kifejtettem, az tudja — és ha nem tudja legalább is felteheti, — hogy én a magyar kereskedelmek és iparnak érdekeit ismerem, talán jobban, mint sok ember, aki mindig a száján hordja, és hogy a szívemen is viselem. (Élénk éljenzés.) Én évek hosszú során át közvetlen érintkezésben álltam azokkal a körökkel, amelyeket önök képviselnek, Magyarország kereskedelmi világával; hiszen annak egy igen nagy és jelentőségűteljes intézményét egyenesen vezettem és mondatom, életemnek egy igen nagy szakát a magam egész tevékenységével ezeknek az érdekeknek szenteltem (Élénk éljenzés.) Nem hogy elfogult volnék tehát ezen érdekek iránt sőt éppen ennek ellenkezője az, amit nyitlan valhatok. En, aki egész életemben a munka embere voltam, aki gyermekkorom óta jolyton — ezt elmondhatom magamról — dolgoztam és munkálkodtam (Élénk éljenzés.) aki ismerem és becsülöm és szeretem a munkát, az iparkodó ember, tehát az ipar és kereskedelem ügye iránt is a legmelegebb rokónérzést táplálom. (Élénk tetszés és éljenzés.) Ezt az ügyet gondozni sem nagyban, sem kicsinyben, sem egyik, sem másik irányban megszűnni nem fogok soha, bárminő pozícióban legyek is. Ma ebben a vezető pozícióban, amelyben vagyok, kötelességemnek tartom ezt a kérdést is behatárolni, komolyan megfontolni, az igazságügyminiszterrel megbeszélni s legyenek meggyőződve, hogy azzal az előszerzetéssel és abban a hangulatban fogok a kérdéshez hozzányulni, amelynek önök előtt is kifejezést adtam. (Tetszés.) Igen fogok örülni, ha lehetséges lesz, hogy ezen megfontolás következtében az önök kívánságai érvényre jussanak, nagyon sajnálni fogom, ha nem jutnak oda, de az iránt legyenek megnyugodva, hogy amint gondolom, az igazságügyminiszter ur is kijelentette, akinek álláspontja e kérdésben teljesen tárgyilagoss, — alapos megfontolás tárgyává fogjuk tenni ez intézkedést és önök nyugodtan várhatják be azt, amit a törvényhozás határozni fog.

Ez az, amit önöknek válaszol adhatok. Legyenek meggyőződve, hogy máskor is, bármely ügyben, igen fogok örülni, ha azzal a bizalommal tüntetnek ki, hogy hozzáam jövednek, és mindig kötelességemnek fogom tartani, hogy az önök ügyét komoly vizsgálattal tárgyává tegyem. (Élénk.) Sőtasmeg fogok felületesen eliskalni ügyük előtt, hancm igenis, gondol, társadással, igyekszem azon leszek, hogy oly megoldás érsek el, amely meggyőződésem szerint a magyar kereskedelemnek is érdekében áll. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Szell Kálmán beszédének közvetlensége s a benne foglaltak őszintesége rendkívül jó hatással volt a küldöttség tagjaira, akik a miniszterelnököt életve távoztak a fogadó tereből.

KÜLFÖLD

A szultán küldöttsége a cárnál. Az a küldöttség, melyet a szultán a napokban akart Livíadiába menesztetni, egyelőre nem indul el. Szinovej orosz nagykövet ugyanis legutóbb közölte a szultánnal, hogy a cár nem fogadhatja Turán basát, aki a legtöbb török diplomáciai küldöttséget vezette. A cár azon az állásponton van, hogy a szultán képviseletében csak vérbeli császári herceget fogadhat, mivel ő is legutóbb *Nikolajevics Miklós* nagyherceggel képviseltette magát Konstantinápolyban. Az orosz nagykövet azt kívánta, hogy a szultán fia legyen a küldöttség élén. A szultán eddig nem egyezett bele e kívánságba.

A németországi válság. Vilmos császár Bülow kanellárnál bejelentette magát ebédre. Idevaló politikai körökben azt hiszik, hogy a császár ily módon is el akarja hallgatni a kanellárválságról minduntalan megújuló híreket.

Chamberlain utja Dél-Afrikába.

Budapest, október 27.

A politikai világban az a nap eseménye, hogy Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter Dél-Afrikába utazik. Nemesak Angliában keletett általános meglepetést és nagy tetszést ez a hír, de a többi országokban is méltányolni fogják az angol gyarmatügyi miniszternek azt az elhatározását, hogy személyesen győződjék meg a dél-afrikai állapotokról s biztos betekintést nyerjen az ottani, könnyen fenyegetővé válható bonyodalmakba. Az új gyarmatok szilárd kezét, okos főt, de egyszersmind meleg szívet is követelnek, ha Anglia azt akarja, hogy a háború által ütött sebek lassanként behegedjenek. Chamberlain ezzel az utazásával rendkívül fontos lépést tesz, mely nemesak állását fogja megszilárdítani s híret mint politikust emeli, de Angliának is végtelen nagy hasznára lehet. A gyarmatügyi miniszternek azt a gondolatot, hogy elutazzék, részben az az óhaj sugta, hogy távol tartsa magát a közoktatásügyi javaslat tárgyalásától, mely mind hevesebb lesz. Chamberlain Dél-Afrikában nagyon sok jót tehet, ha igazán pártatlanul nyúl bele az ottani viszonyokba s megtalálja a helyes közeputat a boerok jogos igényei és a loyálisak messzemenő követelése között. A délafrikai kérdés most bonyolultabb, mint a háború előtt, s szerencsés megoldása egész államférfit követel. A Londonban táplált vérmes reményeket talán nem fogja mind teljesíteni, de eredménytelen azért mégsem lesz az utja, sőt meglehetősen nagy eredményekre lehet számítani, ismervé Chamberlainnek erélyességét.

Az a hír, hogy Chamberlain Dél-Afrikába megy, futóútként terjedt el tegnapi este a londoni politikai klubokban s minden politikus abban az ítéletben egyezett meg, hogy ez a legzenésibb esély, melyet a ravasz gyarmatügyi miniszter valaha kigondolt. A jelentés mindjárt hivatalos formában tétetett közzé. A gyarmatügyi hivatal tegnapi este kilenc órakor a következő közleményt adta ki:

A király a következő intézkedést méltóztatta helybenhagyni: A gyarmatok államtitkára legközelebb Dél-Afrikába megy, hogy a helyszínen vizsgálja meg azokat a problémákat, melyek a háború bevégeztével s a dolgok végleges új rendjével fölmerülnek az új gyarmatokban. Mr. Chamberlain reméli, hogy alkalma lesz a különféle érdekeltségek képviselőivel tárgyalni s ezeknek a követendő politikára vonatkozó nézeteket figyelembe venni. Angliából november második felében szándékozik távozni s március elején fog visszatérni. Ujja ki fog terjedni a Fokföldre, Natalra, Oranjere és Transvaalra.

Félhivatalosan azt jelentik, hogy ez a terv a miniszterelnökök s az egész kormányzat teljes helyesléssel találkozik, lord Milner kormányzó pedig lelkesen fogadta.

Chamberlain lépése nagy meglepetés mindenfelé. A napokban érkezett ugyan a „kaffer-mágnásokkal”, lord Harrissal, Werneherrel és Neumannnal, de senkisé nem áldotta, hogy mily drasztikus lépésre szánta el magát a miniszter. Csak az volt föltűnő, hogy a kormány mindig halogatta a Délafrikára vonatkozó pénzügyi terveinek a közzétételét. Beavatott körök még voltak arról győződve, hogy a kormány őszintén beszélt, mikor azt mondta, hogy még semmi véglegeset nem határozott, de senkisé tudta, hogy voltaképp mi hátráltatta a kormány elhatározását.

Hogy a miniszter utazásának horderőjét részleteiben is méltányolhassuk, a brit politikának minden egyes fejezetét szemügyre kell vennünk. Chamberlain most ismét magasan tülemelkedik a kollégái színvonalán fölött. A gyarmati entuziasmus elfogyásával, mely az emlékezetes gyarmatügyi értekezletben érte el a tetőpontját s lelta a sirját, a gyarmatügyi miniszter egyszerre jelentékeltlenebb lett, mint a kormány többi tagja. A délafrikai kérdés már unalmassá kezdett válni, közeledett az időpont, mikor Angliának ismét tetséges pénzáldozatot kellett hozni és sok bosszúságot kellett az új gyarmatok tiltakozása az ellen, hogy az összes költségek egy részével őket terheljük meg. Ez a tiltakozás Délafrikában elég nyomatos s míg az angolok az új költségek ellen duzzogtak, az ünnepelt gyarmatügyi miniszter éppen Délafrikában lett népszerű. Az új gyarmatokban az országának gazdasági újjászülésének hatalmas kérdései, a boerok letelepülése, a szociális viszonyok rendezése, a johannesburgi fehér proletariátus elégedetlensége mind megoldatlan problémák voltak.

Mind ezt a sok esemény Chamberlain most egy kardsapással kettévágta. Személyes föllépésével elhárít utjából minden fajt és társadalmi érdeket s azt dokumentálja, hogy csak egyetlenegy érdek van: az államé. Délafrika problémáinak megoldása meg lesz könnyítve az által, hogy mindent a pártatlan elbánság egységes bázisára redukál a helyszínen az az államférfi, aki

legjobban ért a dologhoz. Mert Chamberlain Dél-Afrikában nem lesz pártember s valószínű, hogy minden pártnak a bizalma kíséri utjában. Különösen a boerok várnak sokat az ő személyes megjelenésétől.

Chamberlain megint középpontja a birodalomnak s személyes sikere annál nagyobb, mert a már félig elfeledett imperializmus, melylyel magát identifikálta, sőt némileg kompromittálta is, ismét hatalmasan nekilendül. Még nem lehet körvonalozni, hogy az ő utja mily gyakorlati haszonnal fog járni az egész birodalomra, de az imperializmus bizonyára nyer vele, ha egy gyarmatosportozat oly demonstratív gondozásban részesül a kormány részéről. Chamberlain sakkhuzásában azonban az a legsikerültebb, hogy az ő nagy politikai sikere egyértelmű azzal, hogy nagy kényes helyzetből menekül meg. Az iskola-javaslatot nem rázhatta le másképp magáról, mint délafrikai utjával.

HIREK

Budapest, október 27.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Október 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Mária Josefa* főhercegnő ma délelőtt Ragu.ából Bécsbe érkezett. — *Danilo* montenegrói trónörökös és neje november hó 8-án gróf *Zichy Jenő* vendégeként a iehermegyei Szentivánra érkeznek. — *Gróf Tisza István* hosszabb távollét után a fővárosba érkezett.

— **A király íthón.** A budai királyi palotában nagyban készülnek a király fogadására. A felsége lakosztályát, amely a déli szárnyon van, teljesen rendbe hozták. Az eddigi program szerint a király 5-én, szerdán reggel 5 órakor érkezik körünkbe s a rákosi királyváltón át egyenesen Gödöllőre utazik. Innen hétfői és csütörtöki napokra rándul be a fővárosba a szokásos kihallgatások megtartására.

— **Wallacius miniszter Brassóban.** *Brassóból* jelentik: *Wallacius Gyula* közoktatásügyi miniszter a reggeli vonattal *Molnár Viktor* miniszteri tanácsos és *Rényi József* titkár kíséretében váratlanul Brassóba érkezett. A román gimnázium tervezett látogatását az iskolai szünet miatt elhalasztotta, a szász gimnáziumban azonban több óráig tartó látogatást tett. Délután a katolikus gimnáziumot és az állami főreáliskolát látogatta meg és az iskolákban mindenütt kérdeztetett a tanulólétől. A szász gimnázium V. és VIII. osztályában a fiukat magyar nyelven megvizsgálta különösen az irodalomból és történelemből. Később a miniszter kikoosított a szomszédos magyar, szász és román falvakba és ott meglátogatta a népiskolákat. Hogy meddig marad itt a miniszter, még bizonytalan.

— **Jászberény új polgármestere.** *Jászberényből* táviratozzák: A polgármesterválasztáson heves küzdelem után hat szavazatnyi többséggel *Konczek István* választották meg Jászberény város polgármesterévé. A polgármesterválasztás eredménye azt mutatja, hogy a jászberényi városban újra Apponyi hívei vannak többségben.

— **A német császár nővére Magyarországon.** *Gróf Szapáry Pál*, aki közel tíz napig volt Oroszországban jávorszarvas vadászni, hírtelen megszakította oroszországi tartózkodását és haza, sorok-ujjalni birtokára utazott, mert családjától azt a táviratot kapta, hogy *Sarolta* meiningeni nagyhercegnő, a német császár nővére, férjével és udvartartásával együtt meglátogatta a fiatal grótot. A meiningeni nagyhercegnő közel egy hétig szándékozik a gróf családánál időzni, hol a magas vendégek változatos szórakozásáról a gróf fog gondoskodni.

— **Gróf Lónyay Elemérné** Bécsből jelentik, hogy gróf *Lónyay Elemérné* ma reggel Meránból oda-érkezett és az Imperialba szállt. A király ma délután egy órakor látogatást tett a grófnénál, aki édesanyja halála óta most találkozik először a királlyal. Ő felsége háromnegyed óra hosszat időzött a grófnénál és személyesen is kondoleált neki. A grófné azonban kívül a görög király és a német császár nővérének látogatását fogadta. A grófné holnap Austerlitzba utazik.

— **Egy község veszedelme.** *Temesvárról* jelentik, hogy *Dorog* községben vasárnap reggel a mise idején öt helyen egyszerre támadt tűz. A lakosság nagyon megijedt, mert mindenki gyújtogatásra gondolt. A nap folyamán még több ízben tűz támadt. *Különböző helyeken összesen husz ház égett le.* A megrémült lakosság egész nap kereste a gyújtogatót, míg végre esteire elfogták. *Frischer György* a neve. Gyújtogatásért már büntetve volt. Zavart feleletet ad minden kérdésre s valószínű, hogy örült.

— **Uj primási palota a budai várban.**

Az új primási palota építésének régóta vajudó ügyében, mint a *Hircsarnok* jelenti, a napokban döntő fordulat állott be. *Vasary* Kolos bíboros herceprimás ugyanis már évek óta tervezi, hogy a budai várban új primási palotát építtessen, mert a jelenlegi uri-utcai hajlék régi rozoga berendezésével és szűk helyiségeivel sehogysem felel meg céljának.

Hajdan, amikor az országgyűlés Pozsonyban ülésezett, igen szép és céljának megfelelő palota épült az ország akkori székhelyén. Most, hogy a törvényhozás a székesfővárosban székel, már csak ezért is indokolt, hogy az ország első főpapjának megfelelő otthona legyen, ahol méltóképp fogadhatson. De az új palota építésére mindaddig hiányzott a pénz. Hosszas tárgyalás után most végre megtalálták a költségekre a kellő fedezetet. A herceprimás a kormány hozzájárulásával eladta pozsonyi palotáját 320 ezer koronáért. A budavári régi primási palotát pedig átveszi a helyigymiszterium, melynek egyes osztályai ugy is bérházakban szoronganak. A pozsonyi és a budavári palota értékéből vásárolják meg a primási palota céljaira kismélteltet, mely a budavári koronázó Mátyástemplom déli felén terül el és szemben van az új pénzügyminiszteri épülettel. A primási palotának, a már elkészült tervek szerint, három homlokzata lesz, még pedig a Szent-háromság-terre, a Halász-bástyára és a Tárnok-utórára néző. A főhomlokzat a Szentháromság-terre néz. A monumentális épület költségeit amortizációs kölcsönből fedezik. Az építést tavasszal kezdik meg és az 1904-ik évben befejezik. Ez év augusztus havában avatják föl az új palotát a Szent István-szobor leleplezésével kapcsolatosan.

— **A király balesete.** *Bécsből* jelentik, hogy mikor a király ma reggel Schönnbrunnból a Hotburgba hajtatott, egyik lova a Babenbergerstrasse sarkán megbokrosodott. A kocsis csak nagynehezen tudta megfektetni az állatot. A király hadsegédével együtt kiszállt a kocsiból s gyalog ment a Hotburgba.

— **Darányi miniszter Erdélyben.** *Kolozsvárról* táviratozzák: *Darányi* földművelésügyi miniszter este 10 órakor ideérkezett. Kíséretében voltak: *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsos, *Bartók József* osztálytanácsos, *Horváth Sándor* irodónai tanácsos, *Pirkner József* állategészségügyi főfelügyelő és *György Loránt* titkár. A miniszter az éjszakai pályaudvaron elhelyezett hálókocsijában töltötte. Kolozsvárról holnap 5 órakor indul *Kocsárára*, *Radóntra* és délután 3 órakor *Maros-Vásárhelyre* érkezik. A miniszter tervbevette még *Szekély-Udvarhely*, *Csik-Szereda*, *Sepsi-Szent-György* és *Brassó* meglátogatását. A miniszter utja a Székelyföldre is kiterjesztett hegyvidéki akcióval áll kapcsolatban.

— **Határsértés.** Mig Magyarország lojálisan belenyugszik abba az ítéletbe, amit a tengerszem ügyében a választott bíróság hozott, addig azok, akik számára előnyösen hangzik az ítélet, folyton újat huznak a magyar állam tekintélyével. Mindennapos a határsértés és az erőszakoskodás, erdőpusztítás — amit ezt a ceondrés vizsgálatá megállapította — legutóbb is szíriem csak azon a területen cselekedtek meg, amelyet nekünk ítélt meg a gráci ítélet is. Az erőszakoskodások hír szerint magának gróf Zamojskinnak a parancsára történtek. A helyigymiszterium már át is irt osztrák kollégájának, hogy szóljon bele ebbe a durva kőtekedésbe.

— **A Szigligeti Társaság jubileuma.** *Nagyváradról* jelentik, hogy a *Szigligeti Irodalmi Társaság* tegnapi ünnepelte tízéves jubileumát. Délelőtt ünnepi diszülés volt, melyen dr. *Hoványi Géza* időzőzte a megjelenőket, *Rád Ödön* elnök megnyitó beszédet mondott, *Sas Ede* költeményeket olvasott fel, dr. *Imrik Péter* ünnepi beszédet mondott és *Felér Dezső* és *Bedor Károly* felolvasásokat tartottak. Este a színházban díszelőadás volt.

— **Párba.** Egy Kun-Szent-Márton közelében levő pusztán a napokban kardpárba volt dr. *Baghy Béla* országgyűlési képviselő és dr. *Bodódy Árpád* kun-szent-mártoni ügyvéd között. A párba a legsúlyosabb feltételekkel, bandázs nélkül vívták és a felek szécsapása oly heves volt, hogy mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek és harcoképtelenek lettek. A két félnek ellenségeskedése a legutóbb lefolyt országgyűlési képviselőválasztásra vezetett vissza.

— **Háborgó tűzhányók.** *Guatemalából* jelentik, hogy *Queretango* várost a hamneső miatt ki kellett üríteni. A lakosság Tolonicoponba menekült. Azt jelentik, hogy a Santa Maria és más tűzhányók kitörttek. Szombat reggel négy óra óta gyöngye földrengéseket éreznek és szakadatlan robaj hallatszik. A főváros nincs veszedelemben.

— **A belgami játéklarangok.** *Brüsszelből* táviratozza tudósítónk, hogy az *ostendai* és a *spaai* játéklarangok még a télen nyitva maradnak. Beszlik, hogy *Lipót* király még most som hajlandó a játéklarangok megszüntetéséről szóló törvényt szentesíteni.

— **Antiklerikális tüntetés a bécsi egyetemen.** Dr. Erhardt, a bécsi egyetem nagytudományi teológia tanára, akinek a huszadik század katolicizmusáról írt könyveivel az utóbbi időben sokat foglalkoztunk ennek a lapnak a hasábjain, tudvaleglen katedrát cserél. A nagy tudósnak ugyanis, aki katolikus teológus létere lángostorral kezében mondott ítéletet a középkori inkvizíció borzalmairól, az ultramontán körök igazsáai miatt nem volt maradása a bécsi főiskolán és ezért szívesen fogadta el a *freiburgi* katolikus egyetem meghívását, ahol azonban nem teológiát, hanem művésztörténetet fog előadni. Ma bucsuztatta dr. Erhardt a bécsi egyetem tanácsa és bucsuzása emlékezetes ünneppé nőtte ki magát. Az történt ugyanis ma, az egyetem új rektorának, dr. *Gussenbauer*nek ünnepes felavatásán, hogy dr. *Schiffer*, a leleppó rektor beszédében megemlékezett arról a *sulyos vesztéséről*, amely Erhardt távozásával érte az univerzitást és ezért a vesztéséget azokat a *bizonyos köröket* tette felelőssé, amelyek kiüldözték a tudóst tanári székéből. Kijelentette azonban, hogy ezeknek a köröknek viselkedését megbírálani nem érzi sem hivatásának, sem kötelességének. A hallgató-ság erre a nyilatkozatra lelkes éljenzéssel felelt. Ez a beszéd és ez az ováció ékesen szóló tüntetés volt a klerikalizmus ellen, s ez a tüntetés annál érdekesebb, mert *Bécsben történt.*

— **Jubilálótanárok.** A verszei főreáliskolának tegnap szép ünnepe volt. *Perjéssy* Lajos író most ülte 25 éves tanári működésének jubileumát. Ez alkalommal a főreáliskola tanári kara és ifjúsága, valamint a verszei magyar nyelvterjesztő-egyesület szép beszédekkel köszöntötte fel és értékes ajándékokkal lepte meg az ünnepeltet. *Perjéssy* a nap emlékére 200—200 koronás hazafias alapítványt tett. Ezenkívül az iskolai ifjúsági könyvtárnak 300 művet ajándékozott. Este banket volt. — *A szegedi főreáliskola* igazgatója, *Homor István* ma ünnepelte meg a szegedi társadalom, a tanügyi és városi hatóság részvételével tanárködszának harmadik évjubiläumát. A jubilálás *Wlassics Gyula* miniszter és *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát megleghangú üdvözlő táviratot intéztek.

— **Az elmeorvosok értekezlete.** A II. országos elmeorvosok értekezletet ma folytatta tanácskozását az orvos-egyesület helyiségeiben.

Salgó Jakab elmeorvos-intézetű főorvos és dr. *Baumgarten* Izidor koronagyógyász helyettes a nemi perverzitiások elmeorvosi és büntetőjogi szempontból címen tartott előadást. *Salgó* Jakab azt fejtette, hogy a perverzitiás nem elmebaj. Dr. *Baumgarten* rendkívül érdekes előadásban arra az eredményre jutott, hogy a perverzitiások föltétlenül büntetendők. Dr. *Schaffer* Károly egyetemi tanár és dr. *Sarab* Artur egyetemi magántanár előadásait után dr. *Donáth* Gyula tartott előadást a spiritizmus veszedelméről és sürgette, hogy a hipnotizálásnak laikusok által való gyakorolását tíró belügyminiszteri rendelettel szigorban hajtásák végre. Még dr. *Bálint* Rezső tartott előadást az epilepszia gyógyításáról a diéta megváltoztatása útján s ezzel a délelőtti ülés véget ért. A tanácskozást délután négy órakor folytatták és be is fejezték.

Dr. *Kende* Mór a *gyöngyeiműjéről és hűlyékről való gondoskodás Európa államaiban* címen tartott lezárással fogadott előadást. Dr. *Hajós* Lajos a *normális pszichika élet tudomány megismeréséről* értekezett. Dr. *Dési* Károly egyetemi tanársegéd az apólo-kériséről tartott tanulságos előadást és azt indítványozta, hogy a hazai viszonyok beható tanulmányozása és rekrutálás készítése céljából az értekezlet külön bizottságot jelöljön ki. Az indítványt elolgozták. Dr. *Hollós* István elmeorvosgyógyintézetű másodosorú tabelárius összeállítással kimutatta, hogy az *agylágyulások* száma Magyarországon sokkal nagyobb, mint más államokban s ezt a feltűnő tényt iparkodott magyarázni. Végül dr. *Frey* Ernő az *idiotizmus egy esetének korszerűtlenül készítményei* címen tartott figyelemreméltó előadást.

Ezzel az előadással sorozata kimerült s miután az elnök köszönetet mondott a szakorvosok részéről tanúsított élénk érdeklődésért és a megtartott tanulságos előadásokért, az értekezlet véget ért.

— **Magyar kőszög, magyar név.** Darányi Ferenc országgyűlési képviselő kerületében a baksai kerületben még sok az olyan kőszög, amelynek német neve van. A képviselő most ezeknek a falvaknak az előjáróságához és polgárságához körlevelet intézett, amelyben a többek között ezeket mondja:

Hazánk csak egy lehet virágzó, népe csak akkor lehet boldog: ha a nemzetiségi vizsaly nem dul közünk, ha tehát erős nemzeti államban élünk, s annak minden egyes részén, minden legkisebb szervén a magyar nemzeti jelleg tündököl. És miután önközött többször megfordult, szerencsém volt örömmel azt tapasztalni, hogy önköt is velem együtt az édes magyar haza iránt való meleg lelkesedés hatja át s hogy önköt nemcsak szívökben, de immár nyelvökben is magyarok; — egész bizalommal és hazafias tisztelettel arra kérem önköt, hogy kőszögök idegen hangzású nevének magyarrá leendő telcelésére iránt a keleti lépéseket a vármegey útján a belügyminiszter ur ó nagy méltóságánál mielőbb megtenni méltóztatásnak. A némes cöl érdekében előre!

— **Táviratozás érórt nélkül.** Az olasz vasutakon érdekes és nagyfontosságú kísérletek folynak mostanában. A *Marconi*-féle telepeket összekötötték robusztos vonatokkal s az eddigi próbák kitűnően sikerültek.

— **Lendl újabb akérje.** Lendl Adolf országgyűlési képviselőnek afférje *Joannovics* temesegyei főjegyzővel tudvaleglen annak idején bejelöltödt *Joannovics* ma újbol provokáltatta Lendl Adoltot báró *Feilitzsch* Arthur és *Mayer* Károly képviselők által. Lendl a maga részéről *Nessi* Pál képviselőt és *Méhely* Lajost biza meg ügyének elintézésével. A felek segédei holnap a képviselőházban jönnek össze.

— **A második kerületi melegedő-szoba.** A Budapesti második kerületi nyilvános melegedő szoba és levesosztó-intézet most számol be hetévi működéséről. Az alig husz oldalra terjedő kis beszámloló jelentésben egy egész világ nyomorúsága mellett az emberi nagylelkűségnek hosszú története lehelő föl. Az intézet életrevalóságát legjobban bizonyítja, hogy évről-évre nagyobb számban látogatják. Az utolsó télen 33.260 férfi, 3292 nő és 3348 gyermek kereste föl a melegedőszobát. Ezek között az intézet 34.280 adag meleg levest és 35.000 adag kenyert osztott ki.

A jelentés kérelemmel végződik. Avval az indokolt kérelemmel, melyet az intézet vezetősége minden emberbaráthoz intéz s melyben arra kéri, hogy aki segítséggel, kegyes adománnyal, gyűjtéssel elősegítheti az intézet némes céljait, juttasson valmit a nyomorban szenvedőknek. Az intézet a legkisebb adományt is hálás szívvel fogadja, évi jelentésében nyugtatni fogja. A pénz-vagy természetben való adományokat *Konczek* Lajos pénztárhoz (II. ker., Iskola-utca 50. sz.) kell küldeni.

— **Vége a statáriumnak.** A horvát bán mint egy zágrábi telegramm jelenti, tegnap délelben Budapestre Zágrábra érkezett. Érkezése a statárium megszüntetésével van összefüggésben. A megszüntető határozat már a jövő hónap esején érvénybe lép s ezzel a statárium alati érkező károkat szenvedő kereskedő-osztály régi óhaja teljesül. A kereskedők küldöttségét ez ügyben már a mult hét esütőtörökön kihallgatáson fogadta a horvát bán. Holnap lesz a tárgyalás a zágrábi ellenzéki lapok szerkesztői ellen indított pörben, akiket a köteleességszerű ellenőrzés elmulasztása miatt helyeztek vád alá.

— **A megrágalmazott huszár-ság.** Az osztrák képviselőház mult pénteki ülésén három párt is szóvá tette a galiciái parasztsztrájkot. Kelletlenül többlet fecsegték össze, volt szenvedélyes közbeszólás is elég, de minket csak egy érdekelhet: a demokratapárti *Breiter* beszéde s abból is az a passzus, amely a leggyalázatosabb vádakát szórta a zavargások megfékezésére kivezényelt huszár-ság ellen. *Breiter* ur esetlele a sztrájkterület állapotát, ezeket is mondotta:

Galicia egész keleti részét elarasztották katonasággal, természetesen idegenajku katonákkal, magyarokkal. Valósággal magyar járom alatt nyugdók a lakosság. Amit a magyarok magukkal vihettek, azt elvitték. Raboltak, mint valami elfoglalt országban. Nőket megbecsenlitenettek. Földbirtokosokat is megloptak a huszárók. Az egész nép hálaadó miséket mondatna, ha Galiciát megszabadítanák ezektől a magyar csapatoktól.

És miundezt összehazudhatta a demokrata honaty a nékül, hogy az elnök a ülle botját megmozgatta volna. Pedig a huszár-ság a közshadersereg egy része, még pedig éppen az a része, amelyhez az osztrák armádiának is sok dicsőséges emléke fűződik. Mint lapunk más helyén olvasható, e galád támadás a magyar parlamentben szöba fog kerülni. Most meg *Lemberg*-ből azt táviratozza tudósítónk, hogy két huszártszot provokálta a hazudozó képviselő urat.

— **Elfogott bankohamisítók.** Ujpesten a Vasutca 28-ik szám alatt levő házban ezelőtt pár héttel két nő vett ki lakást. Mindkettő elegánsan volt öltözött s a lakbért előre kifizették. A bejelentő-lapon az idősebb nő özvegy *Schröder* Károlynának írta magát, a fiatalabbik pedig, aki 26—28 évesnek látszott, *Becsey* Marika nevet írt be. A házban a két nőről valóságos legendák kezdtek keringeni, annyira titokzatos módon viselkedtek. Mikor a lakásba behurcolkodtak, két hatalmas ládát vittek magukkal és két fotograáló készüléket. A házbeliek előtt feltűnt, hogy a lakásnak az ablakai mindig le vannak függönyözve s a két nő alig érintkezett a többi lakókkal. Egy ember járt csak hozzájuk s néha napokig ott maradt a két nővel. A házban hamarosan elterjedt a hír, hogy a két nő és a hozzájuk járó férfi bankohamisítással foglalkoznak. A dolog a rendőrségnek is fülebe jutott és a detektívek figyelni kezdtek a titokzatos idegeneket. Tegnap azután egy rendőrtisztviselő jelent meg a lakásban három detektívvél és házkutatást tartottak. A házkutatás eredménye meglepő volt. Találtak ugyanis egy jól felszerelt bankprést és több, a bankohamisításhoz szükséges eszközt. Hamis bankót — bár mindent át-kutatnak — egyet sem találtak. A rendőrség a gyanúok alapján ugy *Schröder*-né, mint *Becsey* Mariskát letartóztatta. Kiderült az is, hogy az a férfi, aki több-

ször meglátogatta őket, *Weisz* János versezői többszörös háziur. A rendőrség az ő letartóztatása iránt is intézkedett. A két letartóztatott nőt áradják az ügyészségnek.

— **Fűtés.** Amilyen kicsi, igénytelen szó ez, éppen olyan jelentőségteljes. Ma még napsugár, mosolygó ősz nevet ránk, de kit korra reggel vezet dolga az utcára, már látja, hogy a háztetőkről lassu cseppekben hulldogál a dér s vizes csíkot moss az utca kövezetére. Közéledik a tél s az utcákon szénrel megrakodott koszik viszik a meleget a nagyuri házakba. Megkezdődik a fűtés, mikor egyszerre megszűnik a szabad természet minden vonzó szépsége s az otthon, a társaság hív, csalogat bennünket. Mekkorra gyűjtőerő van azokban a kis tekete szentömlőkben. Sugárzó melegük szivünkbe lojja magát s van-e kedvesebb valami, mint havas téli esteken ülni, üldögélni a barátságos, meleg szobában, míg nem egy lámpa s a tűz sugara ott bolyong a falon, a képek üvegén. Megkezdődik a fűtés s véle együtt a szegények és inségesek küzdelme a tél nyomorúsága ellen. Hány lelket bír lázadásra, hány embert esábit bünye az, hogy látja az utcán végig zökögni a megrakott szeszekocsit, míg neki nincs télire valója. S messzi világgrészenben, tul az oceanon, a szénbányák mélyében megszünt a munka. A sok izmos kar nem vágja csákányát a földre, amíg a gazdagság, a töke nem hallgatja meg követelését. És drágább lesz a szén, dermesztőbb a hideg, nagyobb a nyomor és több a bün.

— **Megrabolt halott.** A veszprém—budapest—kelenföldi vonalon e hó 13-ikán egy II. osztályu vasuti kocsiban halva találtak egy aggyastyánt. A kelenföldi állomáson kivitték és letették a holttestet egy padra. Nemskóra megérkeztek a rendőrség kiküldöttei és a rendőrtisztviselő megállapította, hogy a halott aggyastyán *Paál* Dénes, Veszprémbe lakó nyugalmazott királyi főmérnök. A halott zsoeben 716 K. készpénzt és egyéb apróságokat találtak; ezt is, a halott utas börtöndjéit is a rendőrtisztviselő magával vitte, a holttestet pedig beszállították a törvényeski orvostani intézetbe. A rendőrség a talált tárgyakat, miután még másnap sem jelentkezett senki a rokonságból, egy jelentés kíséretében áttette az első kerületi előjárósághoz a hagyaték iránt való intézkedés végett. Október 24-én az előjáróság leltározta a tárgyakat, de még a leltározás előtt megjelent az előjáróságnál dr. *Corzan* *Avendano* Gábor, nyugalmazott főigaznáziumi igazgató, mint az elhunyt veje és dr. *Halassy* Aladár, mint az elhunyt örökösének ügyvédje és kijelentették, hogy az elhunytnak nagy vagyonnal kell rendelkeznie, mely készpénzben és értékpapirokban nála szokott lenni.

Nagyon elesodálkozok, midőn meg hallották, hogy a rendőrség szerint mindössze 700 korona a hagyaték. Az I. ker. előjáróság újbol megmutatta a rendőrség átiratát s ezzel együtt előhozattak a börtöndöt. Ekkor következett a második meglepetés. A börtönd ugyanis sem kulccsal sem lakattal nem volt lecsukva, hanem csak madzaggal átkötve, amelyen a rendőrség pecsétje volt rajta. Miután konstataiták, hogy a pecsét sértetlen a madzagot az örökösök jelenlétében átvágták. Erre következett a harmadik meglepetés. Az értekezletnek jelzett dolgok között temérek értékpapirsot találtak. A keresett örökség egy része már megkerült, de hiányzott még az a 70-000 korona, amelyet *Paál* Dénes október 16-án a veszprémi takarékpénztártól felvett. Dr. *Halassy* Aladár a rendőrségre sietett jelentést tenni. Ott érhető megdöbbenést keltett ez a föltedezés. Szigoru vizsgálót indítottak s először is azok jöttek gyanu alá, akik a halottal legelőször foglalkoztak a kelenföldi pályaudvaron. Így jutottak nyomára a halottszállító-vállalkozó kocsisának, aki Kelenföldről *Paál* Dénes halóját az orvostani intézetbe szállította. Lakásán ma házkutatást tartották és ez eredményenyl is járt. Piszkos rongyok között egy mellényt találtak amelyről kiderült, hogy *Paál* Dénes volt. A mellény bélele felülről össze volt varrva, ezt még *Paál* Dénes varrta össze, mikor a pénz a mellénybe erejtette. Am de a mellény bélelének alsó része fel volt hasítva. Egy detektív gondos motozás után egy kis papirszelet húzott ki a bőséből, amely papirszelet annak a veszprémi takarékpénztári ledőborítéknak egyik része, amelybe *Paál* Dénesnek a pénz becsomagolták. A kocsis azonnal bevitték a rendőrségre s egész estig tartott a kihallgatása.

Érdekes az ügyben, hogy *Galambos* Mátys előjárósági kezelőtiszt, akinél az akták voltak s aki fontosságuknál fogva nem helyezte azokat az irattárba: hanem irorszála fővájába zárta — ma nem jelent meg hivatalában s lakásáról azt jelentették, hogy megörült. Ez okból főkják felszellest az előjáró s most az ügyet egyrészt az I—III kerületi járásbíró-sághoz, mint hagyatéki bíró-sághoz, másrészt pedig a főkapitányság bünygyi osztályához tették át.

— **Máramaros inség előtt.** *Máramaros* megyében a korán beköszöntött tél elpusztította a tengertermést és megrongálta a burgonyát, a szegény nép két fő élelmi és jövedelmi forrását, ami annál nagyobb csapás a lakosságra, mert a nyári áradások is tömön- telen kárt okoztak. *Máramaros* vármegye főispánja, báró *Rosner* Ervin Budapesten értekezett a vármegye országgyűlési képviselőivel, hogy mielőtt a baj be- következnék, óvintézkedéseket tegyenek a veszed- lem elhárítására és a kormánytól is kérjenek segí- séget. A szegény népre inséges tél vár, ha jóelőre nem gondoskodnak olcsó tengeri és más élelmiszerek beszerzéséről.

— **Házasság.** Dr. *Ujlaki* József ügyvéd vasár- nap, október 26-án tartotta esküvőjét *Kiss* Margit kis- asszonnyal, *Kiss* Zsigmond kereskedő leányával Budapesten.

Kohn Zsigmond november 2-án délután 3 óra- kor tartja esküvőjét a dobány-utcai izraelita templom- ban *Gross* Mariska kisasszonnyal.

— **A spirítuszforraló áldozata.** Nagy szeren- csétlenség történt ma délután a *Dugonics*-utca 10. számú házában. *Pascal* János napzsámog nyolc éves *Magdolna* leánykája borseszőláng mellett kávéfő- melegítőt. Közben felborította a forralót és az égő spirítusz ruhájára ömlött. A szerencsétlen teremtés sikkoltva menekült ki az udvarra, ahol azután *Mivék* Teréz, *Gurin* János és *Jurki* István napszámogok lelépték testéről az égő ruhát. A kis leány annyira összeégett, hogy haldokolva került a *Szent János*-kórházba, a segítségére siető emberek is többé-kevésbé meg- sebesültek.

— **Osus és köszvény ellen** hatásban felülm- hatatlan a *Zoltán*-féle kenőcs. Üvege 2 korona *Zoltán* gyógyszerárban, Budapest, V. *Sétány*-utca és *Sza- badság*-tér sarkán.

— **Megvagdalt rendőr.** Megirtuk tegnap, hogy a *Lehel*-térén egy rendőrtársra véletlenül megvagdalta *Kassab* István rendőrt. Az eset úgy történt, hogy *Gyurgyó* Demeter rendőr *Koosi* János kocsiszt részeg- ségért be akarta vinni a kapitányságra. *Koosi* dula- kodni kezdett s a közönség a rendőrrel szemben a részeg ember pártjára áll, mire *Gyurgyó* a saját vé- delmére kardot rántott, miközben véletlenül megsebe- sítette az arcán a mögötte álló *Kassab*-ot, akinek a sérülése könnyű, annyira, hogy már szolgálatban van. A közönség sorából két embert a VI. kerületi kapitányságra vittek, ahol megindítják ellenük a vizsgálatot.

— **Leesett a negyedik emelstről.** *Szabó* Sándor tizennyolc éves kéményseprőlegény ma délután a *Dreher*-féle söröző negyedik emeletéről munkaköz- ben a földszintre zuhant. A szerencsétlen embert hal- dokolva vitték a *Rókus*-kórházba.

(x) **Próbáljon egyszer szerencsét Lukács Vil- mos bankházában Budapest V. Fürdő-utca 10.!!!** 1/2 oszt. sorsjegy 12.— K. 1/4 a 6.— K. 1/4 a 3.— K. 1/4 a 150 K.

(x) **Ei akar egyenes önkéntes lenni?** Bővebb fölvilágosítást *Lachtblau* A. debreczeni katonai előkészítő- tanfolyamának hirdetése ad.

FŐVÁROS

(*) **Képzőművészet a városban.** A főváros képzőművészeti bizottsága ma délelőtt ülést tartott *Matuksa* Alajos helyettes polgármester elnöksége alatt. Mindenekelőtt elhatározta, hogy Irányi Dániel mel- szobrának helyéül a gyár-utcai kis parkot ajánlja a tanácsnak az Andrássy-utcai Szerecsen-utca közt. — **Özvegy Keleti** Gusztávné főajánlotta a fővárosnak megvételre az elhunyt férje egyik tájképét. A bizott- ság hozzájárult a megvételhez.

A bizottság meg akarja festetni Budavárának 1849-ben a császári hadaktól való visszavételét. A bizottság mai üléséből pályázatot hirdetett a kép váz- latára. A pályázat fontosabb feltételei, hogy a kép nagyszabású legyen, a vár ostromának olyan jelenetét kell ábrázolnia, amely annak történeti jelentőségét kifejezi. A vázlatnak egy nyolcadnagyságúnak kell lennie s a pályázót állapítja meg a kép díját. A pá- lyázat nyílt, de csak magyar festő pályázhatik. Az első díj 5000 korona, a második 3000 korona, a harmadik 2000 korona.

(*) **Bércossisgek éjjeli gyűlése.** Szombatról vasárnapra virradó éjjelen zajos gyűlése volt a buda- pesti bércossisgeknek VIII. Práter-utca 46. szám alatt. — Körülbelül háromszáz, nagyjából egy- egyötöd bércossissegéddel gyűlt össze este tizenegy órakor, hogy megvitassák a bércossissegédek szakegytelének memorandumát, melyet ez a főkapitányság felhívása folytán szerkesztett. Jelen voltak a gyűlésen a fő- kapitányság bércossissegédek kiküldöttjei is, akik buzgón jegyezték a bércossissegédek részéről elhang- zott sérelmeket.

Legfőbb panaszuk, melyet *Fwi* Lajos helyettes

elnök terjesztett elő, abból áll, hogy a gazda és alkalmazott közötti a munkaviszony egyáltalán nincs rendezve és sok gazda úgy tulozott keresetet kö- vetel segédjétől, melyet ez csak akkor képes le- adni, ha vendégeit egyenesen kiűszja. A segédek csak kettő között választhatnak. Vagy zsarolják a közönséget, vagy elvesztik kenyérüket, mert a szol- gálat semmiféle felmondáshoz nincs kötve, kereseti bérösszeg pedig nincs megálapítva. Több szónok felpanaszolta, hogy számos gazda még a fogatlen- tartási költéseket is kiszorítja segédjeiből s ha ezek már nincs mit elzalogosítaniok, elkergetik őket, vagy elveszik óráikat, kabátjukat s kiküta-va zsebei- ket megfosztják a kenyérrel való utolsó fillértől is.

A memorandumot egyhangulag elfogadták s azt a főkapitánysághoz betervezték.

(*) **A játékosgyűstetlek ellenőrzése.** A fő- város területén működő játékos-egyesületek ellen- őrzése végett szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki a közjótékonyági bizottság albizottsága. Ma elhatá- rozta a közjótékonyági bizottság ülésén, hogy a tervezetet a közgyűlés elé terjesztik, úgy azonban, hogy egyidejűleg íőterjesztést indének a belügy- miniszterhez, az iránt, hogy — ha ugyan lehetséges — a szabályrendelet-tervezetben foglaltaknak rendeleti útján szereznék országsszerte érvényt.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **B. A. L. E. K. A Magyar Színházban** ma este a régebbi műsor egyik igen vonzó, kedves darabját elevenítették fel, mely annak idején júbilált is és teli pénztárakat hozott. Budapest színházba járó közö- nség ez új szereposztással is bizonyára szívesen fog- adja a *B. A. L. E. K.*-t, mely időtől nyomtalanul suhant el az utóbbi pár év s eleven fordulatai, ügyes tréfi ma is éppen oly mulatótatók, mint első idők- ben. A színészek játéka gyors, ügyes volt s te- hesége szerint mindenki haroba vitte minden igyekezetét, hogy új sikert szerezzen a kipró- bált bohósággnak. A fő női szerepet, melyben a premier alkalmával *Ledofsky* Gizellának volt sikere, most *Szelestey* Elza játszotta ügyesen és ötletesen. Szépen is énekelt s ruhái is igen izléesek voltak. *Rózsahegy* hajdan híres szerepében a színház új tagja, *Rubos* Árpád mutatkozott be. Ügyes ember, elődjének közvetlen kedvessége és természetessége nélkül, de azért hasznavehető. A többiek közül ki- tűntek: *Kornai* Berta, *Marosi* Adél, *Giróth*, míg a régi szereposztást a régi sikerrel *Ráthonyi* és *Szilágyi* Vilmos, kinek ez egyik legjobb alakítása, kép- véselték. A közönség nagyon jól mulatott s a repriz bizonyára nem volt hiábavaló.

** **Blaha Lujza utolsó három fellépése.** A Népszínház színpadán még csak három ízben láthatja a közönség *Blaha* Lujzát, aki végleg megváltik attól a színpadtól, amelynek állandó dicsősége volt és amelyen egy negyedszázadig ünnepelték. A nagy mű- vészón szerdán lép fel utoljára *Sardou* színművében, a *Sadkimondó asszonyságban* (*Madame sans Gene*), melyben *Hübscher* Katát játszza. Másnap esütörtökön *Hegy* Arankával együtt *Müller* operetijében, a *boszorkányvárban* játszik, legutolsó fellépése pedig pénteken lesz *Csepreghy* Ferenc régi jó népszínművé- ben, a *Sarga csikóban*. *Blaha* Lujza e három utolsó fellépése megszakítja a *Casanova* előadásait, amely egymásután került színpad tizenhatos s melynek leg- közelebbi előadása szombaton este lesz. A *Casanova* ma esti előadásán lépett fel először a Népszínházban *Fáamán* Ferenc a színház új tagja.

** **Sarah Bernhardt berlini ünneplése.** Sarah *Bernhardt* tiszteleére, aki ma este kezdi meg a berlini udvari színházban hét estére terjedő vendégjátékát, a berlini újságírók tegnap este fényes estét rendeztek. Ezzen kérte meghívott, de háromszáznál többen nem kaphattak. A művészón, aki külön vonaton érkezett *Kopenhágából* csak éjfél tájban jelent meg a teremben, ahol zajos ovációkkal fogadták. *Fulda* Lajos, az is- mert német színműíró üdvözölte rövid beszéddel, melyben a francia iragikát a legnagyobb élő francia színművészónékné nevezte, aki azért jött *Berlinbe*, hogy művészetével hidat építsen két nemzet közt. A német újságírók, fejezte be, halájjukat akarták kife- jezni azért, hogy a francia művészón *Sudermann* da- rabjainak megnyitotta a francia színpadot.

** **Alfréd Capus új darabja.** A párisi *Guitry*- színház *Alfréd Capus*nek *A kastély urnője* című négy- felvonású új műsívvel nyit meg. A darabnak csak íőlsikere volt, se drámai konfliktusát, sem jelle- meinek rajzát nem lehet komoly számba venni; a szellemes dialógusoknak s néhány pompásan kieszelt jelenetnek meg volt a hatása.

* **A kurucok Párisban.** *Berczik* Árpád új da- rabjának *A kurucok Párisban* harmadik előadására is színűtig megteit a Nemzeti Színház s a vasárnapi közönség is jól mulatott a darabon és úgy a szerep- lőket, mint a szerzőt ismétellen hívta ki a felvoná- sok végén.

** **Maxim Gorkij új darabja.** *Maxim Gorkij*, a rövid idő alatt világhírűvé lett orosz író, *Csavargók* /észek címmel új darabot írt, mely legközelebb egyik berlini színpadon bemutatásra kerül.

MŰVÉSZET

□ **A Kassai képkiallítás megnyitása.** Vasár- nap délelőtt 11 órakor nyílt meg *Kassán* a Nemzeti Szalon képkiallítása. A kiállítást *Kassa* és környéke egész társadalmának jelenlétében *Véssi* József ország- gyűlési képviselő hatásos beszéde után *Takács* Meny- hért jársói prépost, főrendiházi tag nyitotta meg magasszárnyalusa ünnepi beszéddel. Magyar szavak- ban méltatva a kiállítás jelentőségét arra kérte magyar művészeinket, hogy minél gyakrabban keressék fel a vidéki központokat, mert képzőművészeti életünknek csak a decentralizáció veheti meg erős, megdönthet- len alapját. *Takács* beszéde nagy hatást keltett. A nagyszámú közönség erre a több mint 300 képet tartalmazó műtárlat megtekintésére indult.

A fővárosi vendégek sorában ott voltak: *Ernst* Lajos, a Szalon ügyvivő igazgatója, *Maxim* Lajos miniszteri titkár, Dr. *Róssa* Miklós, a Magyar Szalon titkára, továbbá *Csók* István, *Katona* Viktor, *Zemplényi* Tivadar, *Écs* Ferenc József, *Kézi* Kovács László, *Egerváry* Potemkin, *Petrányi* Miklós, *Rubovics* Márk íőstöművészek, *Istók* János szobrász és még számosan.

Délután egy órakor a fővárosi vendégek tiszte- letére banket volt a *Schalkházban*. Felköszöntőket mondottak: *Takács* Menyhért *Wlassics* Gyula minisz- terre, *Kozora* Endre apátkanonok a Nemzeti Szalon vezetőségére, *Véssi* József *Kassa* város közönségére, *Gerlőczy* Géza a fővárosi sajtóra, *Róssa* Miklós a vidéki sajtóra s vele *Fényes* Samura, *Déry* Gyula *Komjáthy* színgazdátóra.

Münster Tivadar polgármester indítványára *Wlas- sics* közoktatásügyi miniszternek következő sürgönyt küldtek:

A Nemzeti Szalon kassai képkiallításának megnyitása alkalmából *Kassa* város közönsége, Dr. *Takács* Menyhért prépost nagyméltóságod érdemeit méltató beszédének hatása alatt szíve mélyből lakadó hálával üdvözli nagyméltóságod, mint a magyar képzőművészet egyik legigaz- zabb, leghűségesebb munkását, vezérét és pártfogóját. *Kassa* város közönsége nevében: Münster Tivadar polgármester.

Este a kassai hírlapírók *Fényes* Samuval az élükön bohémestélyt rendeztek, amelyen a fővárosi vendégek nagy ünneplésben részesültek. A nevezetes esemény alkalmából tegnap a színházban diszelgadás volt, mely alkalmossal *Róssa* Miklós ünnepi prologját *Tóth* Ilonka szavalta el nagy hatással. A kiállítás no- vember hó 9-ig marad nyitva.

□ **Az eszrévi emlékmű.** A városligeti eszré- ví emlékmű szoboralakjai most készűnek *Zala* György *Stefánia*-uti műtermében. ahol azok átvétele, illetőleg megbírálása végett *Forster* Gyula másodelnök veze- tésével ma megjelentek az országos képzőművészeti tanács részéről dr. *K. Lippich* Elek min. osztályta- nácos, *Beóthy* Zsolt, *Czobor* Béla, *Alpár* Ignác, *Strobl* Alajos, *Kallós* Ede, *Teles* Ede és dr. *Huszka* Jenő jegyző. A tanács megszemlélte *Mátyás*, *Róbert* *Károly* és *IV. Béla* szobrait, továbbá a háborút jelképező szoborsorozatokat. A tanács véleményes jelentését a miniszterelnökséghez nyújtja be.

□ **Képkiallítás Debreczenben.** A debreczeni mű- pártoló-egyesület az alapszabályok megerősítése után ma tartotta első ülését. Az elnöki székbe *Fuky* Gyula főispánt hívták meg, aki lelkes beszédet mondott a művészetek népszerűsítéséről. Az egytel november 19-én a városban a nagyszerűben képkiallítást rendez, melyre az országos képzőművészeti társulatot közre- működésre és a művészetek részvételre szólította fel. Az egytel elhatározta, hogy muzeumot is létesít. *Lőfkovits* Artur ékszernagykereskedő a muzeum cél- jaira 5000 koronát ajánlott fel.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Péceli-díj.** A Magyar Tudományos Aka- démia ma délután összes ülést tartott báró *Eötvös* Lóránd elnökletével. Az ülés legfontosabb tárgya a Péceli-féle regény-pályázat eldöntése volt. A bírák- bizottság tagjai: *Beóthy* Zsolt, *Berczik* Árpád és *Négyessy* László voltak. A jelentést *Beóthy* Zsolt olvasta fel. A bizottság, amely hivatta volt az 1899/1900. évben megjelent regényeket megbírálni, abban a sze- rencés helyzetben volt, hogy a történeti tárgyú regé- nyek között talált egyet, amelyet a díjra egyhangulag érdemesnek talált. Ez *Gárdonyi* Gézának *Egri csillagok* című történeti regénye, amely két éve jelent meg s nem mindennapi írói tehetségére vall. Kétségtelen gazdago- dást jelent e mű a bizottság szerint a magyar regényirodalomra. A bizottság egyhangu véleménynyel ezt a regényt ajánlja a jutalomra. Az összes ülés ehhez a javas ahoz hozzájárult.

Ezután *Goldziher* Ignác r. tag tette meg jelen- tését a Hamburgban tartott XIII. orientalista kon- gresszusról, melyen ő az akadémiát képviselte.

A folyó ügyek során **Szilgyi Kálmán** ítéltárkár jelentette, hogy **Kroner Ferenc** az Akadémia kültagja, a gráció egyetem tanára, elhunyt. A megboldogult a kassai jogakadémián is tanárkodott. Az Akadémia intézkedett a részvét kifejezése és emlékbeszéd tartására iránt. Végül kiküldték a pályabírákat.

EGYESÜLETEK

(A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete) vasárnap délelőtt **Hegyedűs Sándor** elnökölte alatt igazgatósági ülést tartott. **Fekete Ignác** titkár bejelentette, hogy **Breitner L.** Zsigmond 60. születésnapja alkalmából a **Pester Lloyd** után 2000 K.-t. a Szállodások Nemzetközi Egyesülete 200 K.-t. a Tököze-Istvánházi Armentestő-Társulat 10 K.-t. adományoztak az egyesület vagyonának gyarapítására, egy **Mylius** álnév alatt **Helvi Erzsébet vasútközlekedéséről** cím alatt megjelent röpirat szerzője pedig munkája tiszta jogvédelmet ajánlotta fel az intézet alapjára. Az igazgatóság köszönetét fejezte ki az adakozóknak. A titkár bejelentette, hogy az intézet képvisellete magát a kolozsvári **Ferencz József-tudományegyletem** új központi épülete felavartásánál. Az újvíz postakönyvek szerkesztésére felkért **dr. Radó Antal** eligazgatósága miatt nem vállalta el az idén a szerkesztés munkáját, az igazgatóság **Kabos Edét** kérte fel a szerkesztésre. A titkár bejelentette, hogy halottak napjára **Csernátóny Lajos** sirjának felújítására megtervezte az intézkedéseket. **Helai Ferenc** alelnök pedig közölte, hogy **Csernátóny Lajosnak** a **Gajari Ödön** gyűjtéséből állított és az elhalt író bronz-relikviával díszített sírlelkét a legközelebbi napokban fogják leleplezhetni. Az intézet tagjai közé az I. nyugdíjosztályba felvette az igazgatóság **dr. Szabó Sándor**, a Magyar Távirati Iroda munkatársát. Az igazgatóság megállapította még az intézet jövő havi költségvetéséről, intézkedett a meglévő készpénz elhelyezéséről, a **Bródy Zsigmond**-alpból segélyeket szavazott meg és folyó ügyek intéztet el.

(A magyar turisták-egyesület) budapesti osztagjának vizuális bizottsága e hó 23-án ülést tartott, melyen elhatározta, hogy december első hetében, megalapításának tizenötödik évfordulóján táncos egybekötött hangversenyt rendez. A rendező-bizottság elnöke lett **dr. Serly Sándor**, alelnökei **Benkő Mihály** és **Pánek Ödön**.

Nyiltér.

A gyémántfekete

Brammer - posztó

1854. az törv. végjegyvel ellátva, mely nemcsak Magyarországon, de a külföld legmértékadóbb divattörvényeinél is a legköltségteljes, urbari-egyének vidi-tollítottakra a legjobban ajánlható. Budapesti Királyi Részleg Divattörvényben jut előadásra.

Brammer Ödön
Budapest, Bécsi-utca 4.

Feszli Géza könyve.

Bűn és Napsugár.

— Tollrajzok az ember világból. —

Előszóval ellátta: **Vérszi József.**

Az első kötet megjelenik november havában.

Előfizetéseket elfogad a Budapesti Napló kiadóhivatala vagy a **Markovics és Garai** könyvnyomtató-cég (VI., Lázár-utca 13.)

Feszli Géza érdekes fejtegetéseit a mindennapi élet nagy szenzációiról mindenki szívesen olvassa, mert mindenki észreveszi, hogy ezekben a fejtegetésekben gyönyörű harmoniába olvad az érzés és az értelem. Ezeket a fejtegetéseket, tárca alakban megírt oknyomozó történetét mindennapi életünknek **Bűn és Napsugár** címen kötetbe foglalta a szerző.

Előfizetési ár: Első kötet 2 korona.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Elhalasztott esküdtészeki tárgyalás.** Két esztendővel ezelőtt egy vasárnap este **Heltinger Lőrinc** budafoki sváb legény a kocsmában megbícskázta egy pajtását. A budafoki orvosok közül az egyik, akit a megkésélt emberhez hívtak, egyáltalán nem ment el, a másik pedig, aki elment, oly rosszul kötözte be a sebet, hogy a beteg elvérzett, reggelre meghalt. Az e miatt megindított bünyerben a két budafoki orvost gondatlanságuk miatt nagy pénzbüntetésre ítélte a pestvidéki törvényszék. A királyi tábla megsemmisítette az ítéletet s új tárgyalást rendelt, amelyet ma kellett volna megtartani a pestvidéki esküdtbírósg előtt. Mivel azonban a fővádlót, a fégyvergyakorlaton levő **Heltinger Lőrinc** ma nem jelent meg a bíróság előtt, az esküdtészeki tárgyalást holnapra halasztották.

SPORT

Bécsi löversenyek. A csütörtöki **Sweep Stakes** érdektelen versenyek lesznek a **Freudenau**-ban. Addig úgy, ahogy éppen csak a totalizátor és a bookmakerek kötik le a fogadók érdeklődését, holnap a 900 méteres **Stadtbahn** handikap szőit a küzdelemben a kétévésüket. Jelöltjeink:

- I. **Erbrprinz**—**Csillag.**
- II. **Ugyanaz**—**Busento.**
- III. **Lili**—**András.**
- IV. **Juhan**—**Kaluppi.**
- V. **Róza** **Lili**—**Topaze.**
- VI. **Podiche**—**Sea Snake.**
- VII. **Bolivar**—**Orion.**

TÁVIRATOK

Bécs, október 27. A petroleumarák ma 82 koronára hanyatoltak, tehát métermanszánként 4 koronát vesztettek.

Konstantinápoly, október 27. A brussa-mudaniai helyiérdekű vasuton tegnap kisiklott egy mozdony és egy személykocsi, amelyben 33 utas volt. Az utasok közül négyen megsebesültek.

Cattaro, október 27. Szombaton este 10 óra 46 peroker az egész catarói kerületben keletről nyugat felé tartó, meglehetősen erős, hullámok lördögést éreztek, amely 4—5 másodpercre tartott. A lakosságot elzavarja ugyan a lördögés de kárt nem okozott.

Alexandria, október 27. **Kitchener** ma délután ideérkezett és látogatást tett a khedivénél. Azután a khedive kocsiján kihajtatott a pályaudvarra és tovább utazott Kairóba.

Edvárd király szemléje.

London, október 27. A király ma szemlélt tartott háromere löny lovastestőrség felett, amely Dél-Afrikában szolgált. A csapatban néhány száz polgári ruhás ember is volt, akik Angliába való visszatérük után kiléptek ezredeikből. A tér, amelyen a gárdisták sorakoztak, akik nem voltak Dél-Afrikában, továbbá a szomszédos középületek mind szépen fel voltak lobogóva. A királyi párt hangos ovációkkal üdvözölték.

London, október 27. A Dél-Afrikában szolgált csapatok mai díszszemléjén **Edvárd király** beszédet mondott, amelyben gratulált a katonáknak ahhoz a magviselethez, amelyet a hosszú nehéz hadjárat alatt tanúsítottak. A király megjegyezte, hogy a mai szemlével nagyon meg van elégedve. Derekkb csapatot nem is lehet kívánni.

A dán trónörökös Berlinben.

Wilópark-Station, október 27. A dán trónörökös délután 4 óra 50 peroker ideérkezett. Megérkezésekor **Vilmos császár** fogadta testőrszázárezredének egyenruhájában, az elefánt-rend szalagjával. A pályaudvaron megjelentek még a rendőrség képviselői, a tábornoki kar és az első gárdeazrednek egy százada. A császár és a dán trónörökös, aki huszárezrednek egyenruháját viselte a fekete-sas-rend szalagjával, szívesen üdvözölték egymást, azután eléptek a díszszabad előt, mialatt a zenekar a dán himnuszot játszotta, majd a palotába hajtottak.

A birodalmi gyűlésből.

Berlin, október 27. A birodalomgyűlés folytatja az **állat-és húsvárnok** tárgyalását. **Müller** az alkalmazott hivatalnokok fizetésének javítását kívánja, hogy a magánéletben ne függjenek az agráriusoktól. Tiltakozik az ellen, hogy a marhavész megakadályozásának ürügye alatt olyan intézkedéseket tegyenek, amelyek a húst megdrágítják. Kijelenti végül, hogy a szabad-élvűek kerekén visszautasítják a szerződéses vámok emelését és a vámtételek megkötését. Szóltak még **Spahn** és **Semler**, továbbá **Oldenburg** (konzervatív), aki **Wangenheim** indítványát pártolta. A tárgyalást holnap folytatják.

Az irek sérelme.

London, október 27. Az alsóházban **William O'Brien** a ház elnapolását indítványozza, hogy tanácskozhassék a kivételes törvénynek Írországon való alkalmazásáról és a törvény szigorú és részrehajló alkalmazásából származó veszedelmekről. A parlament gyakorlat szerint ilyen indítvány csak akkor tárgyalható, ha 40 tag felállással támogatja. **O'Brien** indítványa mellett feláll az ir nacionalista párt, továbbá több liberális, köztük **Campbell-Bannermann** és **Harcourt**. (Gunny bravó-kiáltások a kormánypárt soraiban.) Az indítványt az új házszabályok értelmében egyik estű ülésen fogják tárgyalni.

A délafrikai háború után.

London, október 27. A Reuter-ügynökség értesülése szerint **De Wet** szombaton utazik vissza Dél-Afrikába. **De Wet** azt mondta, hogy **Botha** és **Delarey** tábornokok még Amerikába szándékoznak menni.

Közgazdasági távirat.

Bécs, október 27. (A Budapesti Napló telefon-jelensége.) A mai forgalom a kétések lebonyolítására törekedett. Tulnyomó volt a hajlandóság a realizációs vásárlásokra, különösen őszi búzában, amelyben 9 fillérnyi gyöngylős mutatózott, egyebekben 3 fillérnyi hanyatlás állott be. Kötöttet buza ősze 7.37—7.40—7.85, buza tavaszra 7.43—7.44—7.43, rozs ősze 6.64, zab ősze 6.87—6.85—6.40, zab tavaszra 6.47—6.43—6.48 korona. Jégvétellet: rozs tavaszra 6.64—6.66, tengeri szeptember—októberre 6.60—6.66 korona. Záratiakor: Buza ősze 7.36, buza tavaszra 7.43, rozs ősze 6.65, rozs tavaszra 6.63, zab tavaszra 6.46 koronán kelt.

Napirend.

Napló: Kedd, október 28. — Római katolikus: Simon, Judás. — Protestáns: Judás. — Görög-ország: (október 15.) Lucian. — Zsidó: Tischni 27. — Nap kél: 6 óra 23 peroker. — Nyugszik: 4 óra 31 peroker. — Híd kél: 3 óra 7 peroker reggel. — Nyugszik 3 óra 10 peroker délután.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 5 óraker. Nemzeti Múzeum. Asványtár, nyitva van d. e. 9 óráttól délután 1 óráig.

KÜLÖNFÉLÉK

Ember fiának éneke.

Baljós csillagzat megrontó jegyében, Fánatnak éjen kellett megszületnem, Hogy mindhalálig szomorun gédjöljem, Mint hordom mind e föld gyászát szívemben.

Csalódásoknak bűjtös pusztaságán Mint kell epednem, egy nagy perere várva A szenvedőket hogy majd sikra szállván Új, jobb kort hoznánk e romlott világra.

S hol már nem tesz a sors, csak úgy cserél fel Utolsókat meg elsőket szünetlen; Mint kell majd ott ez utolsó reményvel Egy elhibázott életért fizetnem.

Telekes Béla.

— **Az esküvő főpróba.** Az amerikai milliomosok között mindinkább terjed egy új divat, amely abból áll, hogy az esküvőt megelőző napon főpróbát rendez a násznép. A templomot erre az alkalomra épp úgy felidézük falombbal és virággal, mint az igazi esküvő napján, az orgonista eljátszza **Lohengrin** nászindulóját és a nászmenet — eütl a menyasszony a vőlegényvel — megindul, kanyarog, újra kezd egy-egy mozdulatot, ha hiba történik mindaddig, amíg úgy megy az egész, mint a karikaosapás. Azután a házajelőttek az oltár elé vonulnak, végigpróbálják a térdeplések sorát, az igen-rebégést és a gyűrűfelhuzást. A főpróbát egy illetenár intézi, aki szigorúan közbe-közbeszóli, ha szabálytalanság történik és megismételtet irgamatlanul minden hibás lépést. Meg kell azonban adni, hogy ez a komédia a legnagyobb titokban szokott lejátszódni, mert még Amerikában is kinevetnék a résztvevőket. Az új divat mindenesetre elég bolondos arra nézve, hogy Európában is utánozzák.

— **Egy új kormányozható léghajó.** A kormányozható léghajó fontos kérdése folyton kísért. A feltalálók nem riadnak vissza a súlyos és mindig halálal végződő kísérletektől. Most nyújból Kaliforniából érkezik a kormányozható léghajó feltalálásának a híre. Mint San-Franciskóból írják, egy **Stanley Károly** nevű fiatal mérnök tökéletesen kormányozható léghajót talált fel, mely nemcsak tudományos célokra fog szolgálni, hanem közlekedésre is. A léghajó gáz-tartója alumíniumból készül, alakja orsóforma és hossza 228 láb. Gáztartalma 21,000 font ellensúlyt képes leküldeni. Az irányítást és továbbítást két motor eszközli, melyek a léghajó alsó részén vannak elhelyezve. A léghajó harminc utast képes befogadni s a feltaláló máris elfogad előjegyzést a légi utra, melynek első állomása valószínűleg a paradicsom lesz.

— **Az uszás haszna.** Az uszást legtöbben csak időöltetésnek, vagy csak sportnak tekintik, amelynek igen ritkán van valami különös haszna. Ez azonban nagy csalódás, mert nincs olyan testgyakorlat, amely olyan mértékben előmozdítja a test fejlődését, mint az uszás. A hideg viznek idegrendszeri erősítő tulajdonsága legjobban az uszásnál mutatkozik. Az összes szerveket élénkbe munkára készíti. Az izmokat erősíti és a fontosabb szerveket, szívet, tüdőt és agyvelőt újabb munkára edzi. Az erősebb szív működés következtében élénkebb vérkeringést idéz elő, amelynek következtében az erő őrlik a test minden részébe. A rendszeres uszás ellenálló képességet ad a testnek minden betegség ellen.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasút-Részvénytársaság *Loisch* Ede elnöksével ma tartotta meg évi közgyűlését, amelyen 28 részvényes jelent meg s amelyre összesen 94 ezernél több részvény léteztet, ami 3354 szavazatot képvisel. A feloivasára került jelentésből a következőket közöljük: A vasipar kedvező helyzetben a most lejáró üzemi folyamán sem állott be javulás, úgy hogy a társulati művek munkaképessége csak részben volt kihasználható. Az üzemi eredménye azon körülmény folytán is csökkent szenedett, hogy a Magyarország és Ausztria vasiparai között beállott nagy verseny egy minden mértéken felül kiélezett állapotot idézett elő; és irányban javulás állott be, amennyiben a mérvado művek ez év március havában kísérletet tettek a fennálló ellentétke áthidalására, ami hosszadalmas és nehéz tárgyalások után annyira sikerült is, hogy a műveknek megadott a lehetőség, gyártmányai értékesítését ismét a normális útra téríteni. A tárgyalások ez idő szerint még nincsenek befejezve, de kilátás van arra, hogy ebben az irányban már rövid időn belül kedvező eredmény lesz elérhető. A lejáró üzemi eladási viszonyai nemcsak hogy javulás nem állott be, sőt ellenkezőleg még nagyobb nehézségekkel kellett küzdenünk, és ha e mellett az eladásra került mennyiségben nem mutatkozik nagy esélyesség, ez főképp annak tudandó, hogy a társaság igrkezett a külföldi piacokat behatóbban kultiválni ami aztán a belsőidőn mutatkozó kevesletet nagyobb részben ellensúlyozta. A fennálló versenyre való tekintettel azonban az árak természetesen oly mélyre szálltak aá, mint azt a monarkhiában évtizedek óta nem lehetett észlelni. Az üzemi befejezése óta a fogyasztási viszonyokban javulás nem állott be. A jó aratás által felébresztett remény, hogy nagyobb vasigoyasztás fog beállani, eddig nem teljesedett. Epp úgy eddigelő a kilátásban volt nagyobb állami megrendelések is elmaradtak, amelyekből pedig a társaság iparágaiban bizvást vártak intenzívebb munkásságot; remélhető azonban, hogy a mérvado körök a közga-dasági téren fellépett tartós pangás kelő méltatásával oda fognak hatni, hogy az állam szükségleteit teljelő, iparfejlesztő program már a legközelebbi időben fogantatásra kerül, ami ugy a vasműveknek, mint a vasat feloldozó iparosok munkáját juttatja. A kedvezőtlen viszonyok a Rimamurány-Salgótarjáni Vasút-Részvénytársasággal kapcsolatban álló társaságok üzemieneréire sem maradtak behatás nélkül; a *herndabógyi* magyar vasipar-részvénytársaság, mely tavaly vesztésig nélkül zárta üzletét, a most lejáró üzetiében ezt az eredményt nem érte el, mert a versenyárak folytán némi vesztésig várható; az *Unió* vas-és bádoggyártó-társulat, mely december végével zárja le üzletét, az eladási viszonyoknak az utóbbi időben észlelt javulása folytán elérhetőtlag a tavalyinál jobb zárlatot fog lemutathatni. A társaságnak megnyugtatótársa szolgál, hogy az e vállalatoknál eszközölt átalakítások folytán légi-meddig normális állapotok mellett a megszerzésükkor táplált várakozások teljesedni ognak. A társaság a volt Pribradny-féle vasmű bikási művét amelynek évi termelése 70 ezer méter-métsza hengerárut tett ki, három évi részletben törlesztendő 600.000 korona vételárért megszerezte, arra

való tekintettel azonban hogy e munkamennyiséget a társaság olesőbb állíthatja elő saját műveiben, ebben a műben a gyártást beszüntette. A közgyűlés a jelenlést tudomású véve és a felmentényt megadva eladta az igazgatóság javaslattal az 5.007.809 koronányi tiszta nyereség felosztását illetőleg; e szerint a lejáró eszközölése és a jutalékok s tartalékok dotejára után fennmaradó 4.063.832 korona tiszta nyereségből 10 százalékos osztalékokat, azaz részvényenként *husz koronát* fizet.

A Magyarországi Bortermelőik és Borkereskedők Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága október 25-én dr. *Molnar* Akos országgyűlési képviselő elnökele alatt gyűlést tartott. Az ülésen leolvasták *Hertelendy* Ferenc országgyűlési képviselő és báró *Waldott-Bassenheim* Frigyes átiratait, amelyekben a szövetség kivánatos feladatát körül írva, annak a szövetség tekinetében való átalakítására nézve véleményüket kifejezték. Báró *Fülesim Géza* és *Szabó Kálmán* debreceni kereskedelmi kamarai elnök ráutaltak a bortermelőik és borkereskedők között fennálló-nak látszó érdekelentétek megszüntetésére vezető eszközökre, mire *Molnar* Lipót ügyvezető igazgató kimutatta, hogy a szövetségnek nincs is más feladata, mint a borgezdaság összes tényezői érdekeinek öszeegyeztetése és megvédése. A bizottság egyhangulag úgy nyilatkozott, hogy a pincezöveketek támogatást kívánatosnak, ellenben a borértékesítő szövetekeket létesítését oleszerüetlennek tartja, de azért ez utóbbiak ellen nem fog mozgalmat indítani az országos szövetség. Tekintettel azonban az egyenlőség és a szabad verseny követelményeire, a szövetség tiltakozik fog egyes kereskedelemmel foglalkozó vállalatoknak vagy intézményeknek, kiváltásokkal és különleges kedvezményekre való ellátása ellen. A végrehajtó-bizottság dr. *Molnar* Akos indítványára *Abalos* Zsigmond és *Zerkovits* Lajos leiszalással után elhatározta, hogy a kormányhoz és a képviselőházhoz, a tárgy fontosságára és az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalásokra való tekintettel, sürgős feliratot intéz az oiasz borvámklauzula eltörlése, valamint az iránt is, hogy kormányunk hasson oda, hogy Ausztriában a miennkel mindenben megegyező műbortörvényt alkossanak.

Ezután *Molnar* Lipót igazgató előadja, hogy a nélkül, hogy a taggyűlést tekintetében mindegyik bármennyű intézkedés történt volna, a szövetségbe való belépést már eddig 166 tag bejelentette. A bizottság elhatározta, hogy a taggyűlést érdekelben szieszkörü mozgalmat indít az egész országban és ezen akció költségeinek fedezésére valamint a központi iroda működésének megkezdésére egy szervezési költségápot teremt. *Abalos* Zsigmond és *János* Ferenc bizottsági társelnökök kezemenyészésére *Altstock* Félix, *Bala* Zsigmond, *Boschan* Károly, *Domány* József, *Fuchs* Gyula, dr. *Gruber* Armin, *Neumann* Ignác, báró *Luettmann* Géza, *Szabó* Kálmán, *Tauber* Zsigmond, *Wolf* Ernő, id. *Wolf* Lipót, *Wolf* Sándor, *Berkovits* Lajos és *Zwack* Akos nagyobb összegek jgyezésével hozzájárultak ezen költségekhez, melyeknek kezelésére ideiglenes pénztárossá *Zwack* Akost választotta a gyűlés. Napirenden volt még a választó közgyűlés előkészítése. Dr. *Schreyer* Jenő indítványára az elnökségbe és igazgató választmányba megválasztandó tagok jelölése céljából egy kandidáló bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek: *François* Lajos, *Haar* Ignác, *Lochmann* Ágoston, *Molnar* Lipót, dr. *Schreyer* Jenő és *Zwack* Akos. Az ügyvezető igazgató végre bemutatta

az első évi költségvetési tervezetet, melyet az alapszabályok értelmében a szövetség megválasztandó igazgató választmányának be fog terjeszteni.

A magyar kivitel érdekében. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kebelében huzamosabb idő óta tanulmányok folynak olyan egyesületek a létesítése céljából, amelynek hivatása lenne a külföldre, különösen a tengerentútra való magyar kivitel ápolása, fejlesztése és utjainak egyengetése. Ez oly módon történne, hogy maga az egyesület egész munkásságát a kivitelre dolgozó magyar cégek szolgálatába helyezné, minden önérdék nélkül. E kérdésben a kamara elnöke, *Lánczy* Leó már érintkezett *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszterrel, aki a kamara ez akciója számára (biztos kilátásba helyezte a kormányban erkölcsi és anyagi támogatását. Az ügyre vonatkozó előkészítő munkálatok immár befejezésükhez közeledvén, legközelebb a kamarában az érdekeltek körök bevonásával értekezlet lesz, az eszmenek megvalósítása és az e célból teendő végleges intézkedések megállapítása végett.

Uj személyvonat Dombóvár és Gyékényes közt. A Budapesti keleti pályaudvarról délután három órakor Pécs felé induló gyorsvonathoz csatlakozólag, Uj-Dombóvártól Gyékényesig egy uj személyvonat fog november 1-től kezdve közlekedni. Ez az uj személyvonat Uj-Dombóvárról este 6 óra 14 perckor érkezik, indúl és Gyékényesre este 9 óra 24 perckor érkezik.

Uj vasúti állomás. A magyar királyi államvasutak igazgatósága közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter rendelkezései a szabadka-bajai vonalon *Csikeria* és *Bács-Almás* állomások között levő *Bács-Almás* szőlők megálló-rakodóhely, mely eddig megállóhelyi minőségben csak személy- és podgyászorgalomra szolgált — szeptember hó 12-én (elő állatok kivételével) az összes iorgalomra megnyílt.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* 86.50 korona pénzben, 87.— korona áruban. — Vágógyi állomásokon 84.50 korona pénzben, 85.— korona áruban. — Kassa-oderbergi állomásokon 83.50 korona pénzben, 84.— korona áruban. — *Becsen*ben az irányzat lanyha. A kontingentált készáru 87.40 korona pénzben, 87.80 korona áruban.

Terpentinolaj. (*Kalmár* Sándor-cég jelentése.) Noha a hozatok osekélyek, e cikk iránt kevés az érdeklődés, mivel a fogyasztás benne a hidegebb időjárásnak megfelelőleg csökkenőkéiben van. Mai nagybani perjezések vizsítása orosz árúrt 51—52 korona per 100 kg.

Juhvársár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 3040 darab juh, — kecske. Jgyezett árak: *Kisörendű* ürü 45 l-től 48.— l-ig, kivételesen 49.— l. — kg-ként, (vagy 38.— k-től 45.— k-ig páronként) közpémmind-ségü ürü 40.— l-től 44 l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy 31.— k-től 33.— k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy — k-től — k-ig, közpémmind-ségü gypasj — l-től — l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy — k-től — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérg, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — — — — — 20.— korona, szeriali juhok páronként — — — — —

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irtá: Gyarmathy Zsigáné.

(27)

A jól ismert hang érces zengése ismét oda talált a Gyuri szívéhez — oh, mennyire szeretted őt az kedves, férfias hangot mindég! — A benső vérzés eloszlatta agyáról azt az ólomsúly selytséget, egyszerre megértette a helyzetet: eljött az apa, hogy számon kérje a fia halálát s bizonyosan egymásra löttek, hiszen a gróf is vérzik, az ő mellében pedig ott van a golyó, most már tisztában van az egészszel; szájába néhány csepp vér jött, ez a balsól elvérzés csalhatatlan jele, érzi, hogy valahol ott bent vére lassu cseppekben folydogál és az olyan jó. Elméje, mintha ki akarná pótolni eddigi zsebhadtságát, oly élesen működik. Tudja, hogy utolsó öntudatos cselekedete az volt, mikor hűgának elmondta szerelmét; de már, hogy ide mint került, mióta van itt, azt nem is sejtí.

Aztán megvillant agyában egy zaklató gondolat: a grófnak nem szabad azt megtudni, hogy ő öntudatlan állapotban volt, mikor rálött, azt soha sem bocsánat meg magának s egész életét zavarán a cselekedete...

— Hol van megsebesülve? — kérdezte ismét a gróf, éppen olyan hidegen.

— Mellemben az az áldott golyó, amely fel-szabadít ettől a borzasztó élettől... Minden, minden, ami jó volt az életemben, az mind a Bán gróftól jött és minden, ami csak rossz érte a gróftól, azt mind az Andrások mérték rá.

— Ezt én nálad nélkül is tudom, — gondolta a gróf, aztán megvetéssel fordul el tőle. Gyuri folytatta:

— Es most, életem utolsó óráiban kérem, a gróftól, higgyen nekem, becsületesre mondom,

hogy az nem volt szándékos gyilkosság. Sejtlemem sem volt róla, mintha Gabi gróftól a halálba taszítottam volna. Felette nagy erővel lödítottam fére hűgometl, így zubant le a szikláról és mikor meglettam szétzuott agygyal, örjítő fájdalmat éreztem, oh, az borzasztó volt!

A gróf elszáppadt, egész teste remegett, de szívét ujongó öröm töltötte el, tehát Márta ártatlan! Es becsületes ez az ifju is, akit úgy szerezte... Nem érzett még neheztelet sem a fia haláláért, míg azt a másik bünt nem tudta volna megbocsánatni soha. Az újból föllángoló szeretet meglevél ragadta meg a Gyuri kezét:

— Oh, miért nem szolt előbb? Nagy bünnel vádoitam, nagyobbal... Megdöbent, vajjon nem mondott-e ezzel felette sokat? Hiszen ennek a szegény ifjunak nem szabad sejtetni, hogy miért hal meg... a Márta szüzi ártatlan tisztaságát ne érje egy lehelletnyi homály sem... elég, hogy az apja így tévedhetett, ezt nem is fogja magának megbocsánatni soha! Es egyszerre csak érthetetlen lelette elvakult tomboló haragja, mely ily cselekedetre hajthatta és annyi idő alatt, mint a villám futó fénye, megvilágosította agyát az a gondolat, hogy miért mondta azt az édesanyja:

— Szeresd, hiszen unokád ez a gyermek. — Es ő ezt nem értette meg és ilyet tudott cselekedni! Míg pár pillanattal ezeket befutotta gondolata, erősen szorította a Gyuri kezét. Az ifju pedig, mintha e meleg szorításból meritené erejét, tömör rövidséggel adta elő, hogy miért nem utazott el akkor reggel és a Bugygyanónál mi történt...

— Édes fiam, érezhetted, mennyire szerettelek mindég és hogy szivesen fogadtalak volna fiammá...

— De nekem nem volt szabad apatársává tennem András Mártont... Oh, vívódattm én ezen! Most már elvégeztetted s csak azt kérem, hogy az én büntömért ne gyilölje meg a fajtámat...

— Az irántad való szeretetért még inkább a szívembe zárom az én népem: az uj kötelek

szorosabbra fűz minket egymáshoz, mert a hűgód fiát, a kis Gyurit, törvényes unokámmá teszem, ugyis az én vérem, hát kapja meg az igazi nevet is; gróf Bán Györgynek fogják nevezni és Márta boldog lesz, mert imádja ezt a kis fiút... A gyermek különben hozzád hasonlít, azt mondta édes anyám is, ezt látja Márta is...

— Beszéljen, beszéljen gróf, ur; én leülök a mohára és boldogan, nagyon boldogan hallgatom...

— Rosszul vagy, édes fiam? Hadd nézzem meg a sebedet...

— Ne bántsuk azt... Nagyon jól vagyok, és elhalványulva hanyatlott a mohára végig, a forrás előtt. — Mártáról, Mártáról beszéljen a gróf... de nem, előbb szegény édesanyámról, ugy-e, meghalt?

— Meg.

— Hát kis Katával mi lett?

— Ő is meghalt és a fiát Mártának hagyta és a gyermek csodát mivel, egészséggé tette az én drága kis leányomat, aki már el volt hervadva egy titkolt szonvedés miatt.

Mig beszélt, megmegsimította a Gyuri domboru homlokát és szeretettel nézett a szemébe és e tekintet hatása alatt az ifju szívét végtelen béke érzése töltötte be: kis écseszt boldoggá fogja tenni a Márta szeretete, az ivadékokat pedig boldoggá teendő a gazdag four, a verőkből való vér, a kis Gyuri. Aztán egyszerre csak valami felhő szállt az arcára:

— Gróf ur, igrérje meg nekem, hogy édesapámmak nem fog szólni halálom okáról, ő azt meg nem értené és örök haragot tartana... igrérje meg.

— Igérem, de akkor ne tudja meg a fiamét se...

A szikláról néhány kecske szökött le és elfutott a forrás előtt, aztán egy öreg oláhasszony cammogott két boconkor unokájával. A bonya amint közel ért Gyurihoz keresztet vetett magára, aztán hozzá hajolt:

— Uram! Hát megjöve a hangod? Rád ta-

korona, romániai juhok páronként — korona, anya-juhokért 36—43.60 fill. kgként (25—34 K.-ig páronként), kisle/tezett juhokért — fillér kgként (17.50—23.— korona páronként) kecskék — korona páronként. Az irányzat élnék, az árak szilárdak maradtak.

Sertéskezeltvadász. (A székesfehérvári sertés-vadász és közvághid intézetsége.) Október 27-én. Főhajtás: Zsirsértés, ugyanígy Oreg L. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husztetés ugyanígy: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 240—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás Összege 850 darab. Előző napi maradvány 312 darab, összesen 1192 darab. Eladatott 266 drb. Maradvány 246 darab. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyzettük: Zsirsértés: Oreg L. r. 350 kg-on felül 88—94 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 78—84 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 102—105 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 92—110 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 80—92 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husztetés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként életsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Október 27. (Saját tudósított telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárosonkban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtattott: — darab magyar fajtájú, — darab galiciai fajtájú, — darab bukovinai fajtájú, — darab német fajtájú. Összesen tehát 4464 darab szarvasmarha.

Között 523 legelőőkr, 619 bika, 328 tehén.

A vásár hangulata szilárd.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 616 sulyban. magyar hi-őkökr I. minőségű 72—82 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 62—71 fillér, III. minőségű 50—60 fillér, galiciai hi-őkökr I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 66—74 fillér, III. minőségű 60—65 fillér, német hi-őkökr I. minőségű 79—87 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 71—78 fillér, III. minőségű 62—70 fillér. Legelő őkr 44—56 fillér, levagott őkr — fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként 64—80 korona. Kivételesen — korona, 100 kilonként, bivaly — korona, a fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, október 27.

Lanyha irányzat mellett csak 16.000 métermázsza buza került a forgalomba 2 1/2 fillérrel alacsonyabb árákon.

Rozsban nyugodt volt az irányzat. Tengeriben 5—10 fillérrel estek az árak. Zabban változatlan árak maradtak. Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 82 k. 8 K. — f., 200 mm. 81.5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K.

lált az édesapád és te beszélj — aztán a grófhoz fordult: akkor délben, mikor a fiad ideérkezett és letépte magáról a gunyját...

Gyuri közbeszölt: — Azt hiszi ez a buza, hogy én szaggattam le a ruhámat, pedig a tuskés galyak tették azt.

Az asszony nem értette a magyar szót és folytatta:

— Aztán, amint letépte a gunyját, szétszórta a pénzét; felszedgettük az unokáimmal és költöttünk is belőle: vettünk juhőrököt, hogy ne háljon a puszta kőveken, hoztunk arról messziről egy zsák tiszta búzát, hogy ne egye mindig csak a málé-kenyert. Marjuca, ez ni, minden reggel idehozta a buzakenyert, a kecsketejet, letette erre a kőre, amint pirult az eper, málna és áfonya, azt is idehozta; néha két nap sem nyult semmihez; de fordult úgy is, hogy egyszer elfogyasztotta az egészet; csak a tiszta gunyát nem hagyta vesztve, azt tüstént magára vette és a szennyest odadobta ni, hogy amint lefoly a forrás vége, megtisztítsa, meg is tisztította; de azért én mindig kiszapultam s úgy hoztam vissza, mert tudom, hogy a legények szeretik a szépet, az én katoná-unokám is megkívánja, mikor itthon van, hogy ezeket a gunyákat mindig tisztán tartsam... Na hát, amint mondtam, sok ment el a pénzből, de ami megmaradt, azt tüstént elhozom.

Gyuri mély érdeklődéssel hallgatta az öreg asszonyt, amit hallott, az mind új volt előtte; kissé felemelte a karját és lopva nézett a házi-vászonos, himzett ingujjra és egyszerre csak azt érezte, mintha az valami nagyon kellemes lenne, hogy olyan ruhában hal meg, amiben született. Aztán az oláh asszonyhoz szólt:

— Kérlek, bonya, hozz még egyszer tisztát nekem, s most pedig hallgass meg az utolsó kívánságomat. Eljő nem sokára a másik apám is ide a forráshoz, a parasztember... ismerheted is, András Márton...

— András Márton? hogyan ismerném, nálam feküdt, mikor lezuhant a szikláról... a

95 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 91 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 81.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 90 f., 1000 mm. 80.5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 89 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 80.3 k. 7 K. 67 1/2 f., 150 mm. 79.8 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79.8 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 79.5 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 1900 mm. 78 k. 7 K. 65 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77.4 k. 7 K. 45 f., 1800 mm. 76.5 k. 7 K. 57 1/2 f.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 k. 7 K. 64 f., 200 mm. 79.5 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 79.2 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 45 f., 1400 mm. 77.5 k. 7 K. 65 f.

Pancsovai: 500 mm. 78 k. 7 K. 35 1/2 f., 3000 mm. 78 k. 7 K. 40 f.

Raktáráru: 500 mm. 79.2 k. 7 K. 65 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 60 f., 200 mm. 6 K. 60 f., 200 mm. 6 K. 35 f. paritásra.

Arpa: 300 mm. 5 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 65 f., 200 mm. 5 K. 60 f., 550 mm. 5 K. 50 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 45 f., 600 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 32 1/2 f., 100 mm. 6 K. 30 f., 100 mm. 6 K. 20 f.

Köles: 130 mm. 5 K. 70 f.

Tegnap délután eladatott:

Raktáráru: 200 mm. 80 k. 7 K. 77 1/2 f. három hónapra.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Tiszavideki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bányászati, Egyéb gabonafajták. Rows include various grain types and their prices in K and f.

Table with columns: Buza, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles. Rows include grain types and their prices in K and f.

A határidőszlet folyamán a következő költségek történtek:

Table listing grain prices for October 1902, including Októberi buza, Aprilisi buza, Októberi rozs, etc.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing closing prices for various grains like Októberi buza, Aprilisi buza, Októberi rozs, etc.

Délután fél 5 órák zárul:

Table listing closing prices for grains like Buza októberre, Aprilisi buza, Októberi rozs, etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, később azonban a beállott üzletessé és alacsonyabb külföldi jegyzések következtében a forgalomba került értékek gyöngültek és bágyadt hangulattal zárultak.

A mai ultimo prolongáció gyors, sima és olcsó elintéztet nyert.

Előződsde. Szilárd irány után a nemzetközi értékek csökkentek.

Osztrák hitelrészvény 677.—674.50. Magyar hitelrészvény 715.50—714.75. Osztrák-magyar államvasut 706.75—706.—. Déli vasut 75.75. Közüti vas-pályatársaság 617.50 korona.

Déli tőzsde. Berlini alacsonyabb jelentésekre és bécsi rializálásokra a hangulat bágyadt maradt.

Osztrák hitelrészvény 674.25—672.25—672.50. Magyar hitelrészvény 714.50—712.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 705.75—703.—. Rimamurányi vasúti részvény 477.—476.—. Magyar leszámítóbanc 450.50. Jelzálogbank részvény 469.—468.—. Közüti vas-pályá részvény 617.—618.—616.50. Városi villamos vasut részvény 323.50. Magyar ipar-és kereskedelmi bank 20.50 korona.

A 4 órai záratok maradt:

Osztrák hitelrészvény 668.50. Magyar hitelrészvény 707.75. Leszámitóbanc részvény 450.50. Rimamurányi vasúti részvény 475.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 700.25. Közüti vasut részvény 613.—. Városi villamos vasut részvény 323.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-lyalamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 56.—63.— korona, vörös aprószemű 50.—54.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 63.—64.— korona, nagyszemű 65.—70.— korona, Disznószőr: budapesti 75.—75.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 64.—64.50, korona, 3 darabos 65.—65.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.75—12.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 17.75—17.75 korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.50—11.75 korona, 100 darabos 13.50—13.75 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona. Szilvai: slávniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén mindvégig tartott a lanyha irányzat. Petroleum-üzletben nagy kedvelenség uralkodott a folyton tartó árnyalásban folytán.

Bécs, október 27. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyárjarek 120.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 157.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar leszámítók-és pénzügybank —. Rimamurányi vasútvásárvény 416.50. Magyar koronárjarek 97.65. 4% os Magyar földterem. kötvény 97.40. Magyar hitelbank részvény 710.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 201.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1340.

Bécs, október 27. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% os papírjarek 100.70. 4% os osztr. aranyárjarek 120.55. 1880-os sorsjegye 150.50. Osztrák hitelsorsjegye 427.—. Angol-osztrák —. Bécsi bankjegysélet 450.50. Osztrák-magyar bank 1570. Déli vasut 75.50. Dumagózhajozási részvény 908.—. Dohányrészvény 326.50. Cselezári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 116.27. 4 1/2% os ezüst jarek 100.55. Osztrák koronárjarek 100.20. 1864-iki sorsjegye 249.—. Osztrák hitelintézeti részvény 670.50. Unionbank 581.—. Osztrák Landerbank 391.—. Osztrák-magyar államvasut 700.50. Elbavói vasut 456.50. Alpeai bányarészvény 350.—. 20 irak. arany 18.06.—. Londoni váltóár 239.15 Bécsi Tramway Ltt B. —. Bécsi Tramway Ltt A. —. Lúptó kohó 385.—. Az irányzat nyémot.

Bécs, október 27. (A Budapesti Napló tudósítottjának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 670.—. Magyar hitelrészvény 711.—. Angol-Osztrák bank 273.50. Bécsi bank

bizony, hát te a kis Gyurica vagy? Most, hogy nem nézel olyan vadul, rád ismernék a szemédről...

— Bonya! mond meg az édesapámnak, hogy egy nagy, nagy vesztesség ért, a miatt menekültem ide és úgy fájt a szívem, nem tudtam szólni egy szót sem; de eljött a mi legjobb emberünk, a gróf és egy szarvával meggyógyított, és most nagyon boldog vagyok és áldom a grótot, áldja ő is: ez az utolsó kérésem az édesapámhoz... Erted?

Mig Gyuri beszélt, a gróf egy öl mohát tett a feje alá és simogatni kezdte összekuszálódott haját. Mig a gyöngéd ápolás elfoglalta, csak a szeretet kifejezése ragyogott szemében; de mikor leült melléje egyszerre csak megkapta egy irtóztató gyanu, arcából elfutott a vér, megragadta a Gyuri kezét és áthatón nézett a szemébe. A haldokló jól tudta, mit fog kérdezni, el volt arra készülve.

— Gyuri, te nem voltál magadnál, mikor idejöttem!

Gyuri szelíden, bizalmasan nézett a szemébe:

— Mikor idejöttem, akkor igazán őrljöntem és az nem is volt esoda: megöltem a Bán Gábor egyetlen fiát! De aztán magamhoz tértem és elhatároztam, hogy itt maradok mindég, itt is maradok még pedig boldog megnyugvással, mert érzem, hogy megbocsátott és az én vétkeimert nem fogja meggyölölni a fajtámat és minden úgy lesz ímét, a közös szülőfalunkban, mint volt... mint régen volt... a felgyújtás előtt...

Ez alatt az öregasszony elhozta katoná-unokájának a legszebb fehéreneműjét. Gyuri sürgette, hogy csak távozzék gyorsan az unokáival együtt mert nem szereti, ha nézik, mikor tisztát lát. Felült, megnézte mellén a durva inget: valóban véres volt egy tenyéri helyen, az eláruhátna mindent az apja előtt.

(Folytatása következik.)

egyesület 451.— Union bank 531.50. Landerbank 391.— Osztrák-magyar államvasut részvény 700.50. Déli vasut 75.50. Bányászati vasut 456.— Eszmannyati vasut részvény —. Dohányrészvény 327.— Rizmanuranyi vasut 477.— Alpesi bányarészvény 350.— Májusi járadék 100.70. Magyar korona járadék 97.65. Lőrök sorsjegye 113.— Német birodalmi mársa 116.95—117.— Napoleon'or 19.04

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 27. (Lőszedi tudósítás.) A bochumi aszótló-egyesület közgyűlésén a vasipar kilitásaira nézve elhangzott kedvezőtlen vélemények és a harpini bányatársaság közgyűlésén tett az a kijelentés, hogy a szénárak leszállítását nem tervezik, nagyon elkedvetlenítették a tőzsdét és az iparrészvények hanyatlását vonták maga után. Egyedként az árfolyamok nem igen változtak és a forgalom csöndes volt. Osztrák hitel Bécse gyöngült. A második órában az ízet részben pangott, de végül az iparrészvények kissé javultak. Járadékok jól tartották magukat. Magánkamatbél 27/29/.

Berlin, október 27. (Zárlati.) 420/0-os papírjára 102.80. Osztrák-magyar államvasut 75.50. Magyar korona-járadék 48.25. Osztrák-magyar államvasut 150.75. Kassa-őrbányai vasut —. Bécsi váltóór 85.40. Magyar vasut beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 186.75. Általános vállamosági Edison 105.—. Gelsenkirchen 170.75. Laura-kohó 197.40. 420/0-os ezüstjára 101.10. 40/0-os magyar aranyjára 101.80. Osztrák hitelrészvény 211.75. Déli vasut 19.80. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.40. 40/0-os új orosz kölcsön 97.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 103.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 165.60. Harpeni 167.—. Az irányzat gyenge.

Berlin, október 27. (A Lupaestis Napló tudósító-jának látirata.) Esti forgalom 40/0-os magyar aranyjára 101.80. Magyar korona-járadék 48.25. Osztrák hitelrészvény 211.60. Osztrák-magyar államvasut 150.70. Déli vasut 19.80. Kassa-őrbányai vasut 216.40. Bányászati vasut —. Orosz bankjegyek kérszemp —. Buchtichradai —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Paris, október 27. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasut 702.—. 40/0-os osztrák aranyjára —. Osztrák Landerbank 427.—. 20/0-os francia járadék 99.55. Ottomanbank 587.—. 30/0-os francia járadék 100.75. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 40/0-os magyar aranyjára 103.—. Párisi bankrészvény 107.40. Olasz járadék 102.75. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelezési részvény 1285.—. 10/0-os dohányrészvény 361.—. Az irányzat határozatlan.

Frankfurt, október 27. (Zárlati.) 420/0-os papírjára 101.15. 40/0-os osztrák aranyjára 102.90. Magyar korona-járadék 48.20. Osztrák-magyar bank 114.80. Déli vasut 20.—. Bányászati vasut —. Londoni váltóór 204.45. Bécsi bankjegyek 114.70. Villamos részvény —. 30/0-os magyar aranyjára 101.80. 420/0-os ezüstjára 101.10. 40/0-os magyar aranyjára 101.70. Osztrák hitelrészvény 212.60. Osztrák-magyar államvasut 151.60. Eszmannyati vasut —. Bécsi váltóór 85.43. Párisi váltóór 813.83. Unic bank —. Alpesi bányarészvény —. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, október 27. (A Budapesti Napló tudósító-jának látirata.) Arfolyamok narásra. Esti forgalom

Osztrák hitelrészvény 211.60. Német bank —. Disconto —. Berlii kereskedelmi bank —. Gelsenkirchen —. Harpeni 186.10. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Az irányzat csöndes.

Hamburg, október 27. (Zárlati.) 420/0-os ezüstjára 101.—. 1890. sorsjegy —. Déli vasut 19.75. 40/0-os osztrák aranyjára 102.60. Osztrák hitelrészvény 211.30. Osztrák-magyar államvasut 151.25. Olasz járadék 102.10. 40/0-os magyar aranyjára 101.75. Az irányzat csöndes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 27. A sertésüzlet irányzata: csöndes.

A) Fricott sertések ára: l. A Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 112—114 fillérg. Öreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehez (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 120—122 fillérg. Fiatal közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérg. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar sződeditt: Nehez (páronkint 230 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 240—280 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehez (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai elsőései (Stachi): Nehez (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehez (páronkint 260 kilogramm feletti súlyban) 115—116 fillérg. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 113—115 fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérg.

Sertésjétszám 1902. okt. 25. napján volt készlet 47.018 darab. — 1902. okt. 26. napján felhatalolt 1449 darab. — 1902. okt. 26. napján elszállított 1616 darab, 1902. október 27. napjára maradt készletben 46 851 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 27. —

Kinevezés. A budapesti itélőtábla elnöke Vavrik Endre végzett joghallgatót a budapesti itélőtábla kerülete díjas, Soos Imre végzett joghallgatót a budapesti itélőtábla kerülete díjas, továbbá dr. Harnisch Gusztáv budapesti lakost ugyanoda díjtalan, végül Fekete Bela ügyvédojelölt a budapesti itélőtábla kerületére díjas joghallgatók névezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Novák Anna tanítónőt a kúdelői, Vaska Ilona tanítónőt az alsó-rakosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte. A kereskedelemügyi miniszter a budapesti királyi zalogházak tiszti létszámában ifj. Kiss Sándor számszámot számlenőrré nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vörös Lajos tanítót a kuzmai, Borbás Sasán tanítót a vicei, Meszlényi Árpád tanítót az alsóhárcei, Dürner Győző tanítót a torrói állami elemi iskolához rendes tanítónővé, végül Fabriczus István közalapítványi gazdasági segédet közalapítványi ispánná nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Széko

Géza baccai állami elemi iskolai tanítót a kondolnái állami elemi iskolához jelen minőségében és Uirinyák Mária ung-daróczi állami elemi iskolai tanítónőt ugyanezen állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte. Az igazságügy-miniszter Csucsay István szatmárnémeti törvényszéki írnokot az erdélyi járásbírószághoz helyezte át.

Pályázat. A szerencsi járásbírószághoz díjok, a szilagy-somlyónál a bírói, a debreczeni törvényszéknél jegyzői, esetleg aljegyzői, a huszti járásbírószághoz aljegyzői, a makói pénzügyigazgatóságnál segélybírószághoz számkörnöki, a sziszeki adóhivatalnál adóosztály, a mohácsi, vagy más adóhivatalnál ellenőri, esetleg adóosztály állásra két hét alatt pályázat hirdettek.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 27.

Az északnyugati depresszió északnyugati Németország fölé került és a Földközi tengeren is mélyebb lett a minimum; a magas nyomás pedig északra fel vonulva, meggyengült.

Európában az idő tulnyomóan száraz és valamivel enyhébb. Keves eső előfordult Német- és Oszország partjain. Nálunk az éjjel előfordultak még gyenge fagyok, különben az idő száraz volt.

Küldés: Változékony és enyhébb idő várható, az ország nyugati felében esővel.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Dunna, Tisza, Bodrog) and water level (m. t. e.).

UJ! UJ! UJ! Villamos lámpa

Advertisement for electric lamps, mentioning 'Magyar bizományi részvénytársaság' and 'Budapest, V., Váci-körút 16. I. em.'

Advertisement for Brausweller Janos watches, featuring 'ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL' and 'RÉSZLETFIZETÉSRE'.

Advertisement for Hecht Bank, 'OSZTÁLYSORSJEGYET HECHT BANKHÁZNAK' and 'Huzás november 20. és 21-én.'

Advertisement for 'NORSJEGYEK' (lottery tickets) and 'FLEISSIG SANDOR BANKHAZ'.

Advertisement for 'Elektrolytikus eljárás ezüsttartalmu ólomnak ezüsttelentésére' (electrolytic process for silvering lead).

Advertisement for 'Titkos betegségek' (secret diseases) and 'Dr. Kajdacsy'.

Advertisement for 'GICHNER JANOS' furniture and bedding, 'Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAPA PAPA PAPA'.

Advertisement for 'Lakbérnegyed' (rental agency) and 'Lakbérleti jog és eljárás'.

Advertisement for 'Dr. Kajdacsy' medical services, 'v. es. és k. ezredorvos és kórházi főorvos'.

Páris 1900 aranyérem.

A világon a legjobb.

Pekarek China theája

Mindenkinek, ki egészségét becsüli és barátja egy valóban jó, kítünő csésze theának, fontos, hogy csak Pekarek valódi eredeti csomagolása china-theáját használja. „Pekarek” felirattal. Kapható minden jobb fűszer-, csemege- és droguakereskedésekben.

Virágnyelv.
Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet azonosítók egy legjobban jelölt forrásokból állított össze. Ara eznek kötetben 80 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fial) és. és kir. udvar. könyvtároskodásában, Andrássy-ut 21. sz.

ALAPITTA 1845 EVBEN

CSASZÉSKIRÁDY UJVARI SZALLITO

A ki Férfiöltönyt Salonöltönyt Gyászruhát Férfi felöltőt Raglant Ulotert Havelokot Télikabátot vagy vízhatlan paramata Esőköpenyt beszerezni önjait, saját érdekében kérem előbb a legnagyobb budapesti raktárt, ahol csakis a legjobb minőségű tartatnak, megtekinteni.

Árjegyzék bérmentve

FERFELIÜÉS GYERMEKRUHATELEPE

NEUMANN M. Budapest

III. Múzeum-körút 1. sz.

Ideg- és nemi gyengeségi állapotok impotencia,

alapszolgáltatásra páratlan sikertügygyhatású folytán a legmelegebben ajánljuk

dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapial intézetét

BUDAPEST, Teréz-körút 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8-1-ig, délután 2-8-ig.

OKVETLENÜL

nyer minden második OSZTÁLYSORSJEGY A nyeremények összértéke: K 14.459.000.-

MUZÁS MÁR NOVEMBER 20-és 21-én

Az első osztály betéte 2K150. 2K23. 2K6. Y. sorsjegyet K.12

fredeli sorsjegyeket ajánlj az 1866-óta

FUCHSH-VÁTIÓHÁZA BUDAPEST

BAZSÁRNY-UTCA 1

Most jelent meg!

A MAGYAR LANT

a magyar hazafias lyra és zene történeti fejlődése Arany Lánzló és egyéb forrásokból nyomán

IRTA: KÖRÖSI HENRIK

zenéjét összeállította: magánhangokra, vegyes és férfira: és zongorára ártira: **SZTOJANOVITS JENŐ.**

Iskolai és magánhasználatra.

A zenekedvelő nagy közönségnek, dalártdának, ének-egyesületeknek legalkalmasabb hangzó-ál alapkönyve

A zongora kíséretben benne van az énekhang is, s így csupán zongorára is alkalmas.

TARTALMA:

Prologus. — Csevegés. — I. Szakasz. Ötör XVII-XVIII század. — Rogás ének a csodaszarvassal. — Jerse, emlékezések. — Eger ostroma. — Édes anyam sokat intett a Jón. — Kuruzs tábori dal. — Gúny dal. — Virág dal. — II. Szakasz. A XVIII. század. — Hej Rakóczi, Bercesényi, Bezerezy. — Csákon Palkó. — Bujdosók éneke. — Csinka Panna magyar nótája. — Térés dal a német tánczra. — Hadik öbster nótája. — III. Szakasz. A XIX. század. — Insurgens nótája. — A kinek nincs szeretője. — Billart nótája, mikor a pénz az előny. — Fűtől a szél. Befordulnia a konyhára. — Eg a kunyhó. — Kivittok a holtestet az udvarra. — Zöld asszalon. — Nem vagyok senki sem. — Ara. szimfonom borítékban (kis kvartall) 6 kor. netto (knyez).

Készírtom: Magyar nyelvokladás 75 fillér netto.

Nincs többé **székrekedés,** megszűntél az én Raktár: BÉCS, I. Habsburgváros 1a. Prospektus ingyen. Próbaküldemény 12 db bérmentve 3 K., utánvételis.

Huss-kalácsom.

Segítsetek!!

Ki rajtam segít, magán segít!

Hogy munkásaimnak, a kik gyáramban alkalmazva vannak, állandó munkát biztosíthassak, kénytelen vagyok sok ezer pár sajátkészítményi szikamat és cipőmet saját előállításán árbán eladni, hogy evőkörömet minél jobban kiterjeszthessem.

Hallna-csizma, tédig éró, körökörli bicaribörrel 5.-
Bagaria-csizma egy dírból, víz-átállan, 3-szoros talppal 7.-
Vix borjúbőr, fényes tisztított való, kemény v. puha szárral 9.-
Oroszlak csizma kemény vagy puha szárral 9.-
Fűszalma 15-20 évesnek 4.50, 10-15 évesnek 2.50, 9.-
4-10 évesnek 4.-
Női hallna-csizma, körökörli bőrről és fűszállal 4.50
Az összes esztimék báránybőr-bőréssel 1.50 fital, cipő 60 krral több.

Urnak posztó, körökörli bagaribőrrel, igen vastag víz-átállan talppal 3.20
Urnak posztó, körökörli oroszakkal, igen vastag víz-átállan talppal 3.50
Bagaribőr borított cipő, vízátállan, dupla talppal 3.-
Vix borja, fényes, tisztított való boriva vagy anélkül 3.50
Szalonlak cugos v. fűző elegáns 3.80
Chevreux cug. vagy fűzővaló gavalérokknak 4.-
Pagyott lábakkal szarvassal 3.50
Alacsony posztó csizma, fűző- és bőrtalppal pinóréknak is igen ajánlatos 2.50
Vaidi pitevárri gummi talppal urnaknak 1.50, nőeknek 1.40

Nőeknek: Posztó, zerge-borítottas v. fűzővaló 3.-, orosz lakk-borítás 3.30
Box cugos vagy fűző 3.30
Chevreux cug. fűzővaló vagy gombos 3.60
Posztó zergebőr borítású, báránybőrrel 4.-
Posztó (szellőző) 4.20

Árjegyzék több 100 ábrával ingyen.

Agulár Dávid ERZSÉBET-KÖRÚT 6. sz. Védők megrendelése lelkiismeretesen lesznek teljesítve. Nem tesztől visszavesszek, kiserlek vagy visszatdom a pénzt.

Ered. párisi — szállt a legelősebben

hygienikus Hans Dostal

Bécs, VIII. 2. Lerchenfelderstr. 62. Próbaküldemény 1, 2, 3, 4, 5 frt. Szükséges hiányok miatt. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

árukat

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészületekükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Aki már sor alatt állott, elköszet. Születési évét közlendő.

Prospektus ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debreceben.

Tanbiztoság: eodet **DRAUGENTZ JANOS** nyug. ezredes, németalfajusi **SIMOFFEZY GYULA** nyug. huszárszázados és **JAROSY LAJOS** nyug. százados.

Főigazgató: a nn. váltás- és közközeletügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-út 10.

ujjonnan átalakított és nagyobított biethelyiségre páratlan a maga nemében. Sokal jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipő nem kaphat, mint fenti jöhrnévű cégnél.

Férfi:

Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
Borjúbőr v. vizes, fűző 3.50, cugos 4.-
Elegáns francia sörvő-cipők 4.50
Bárga bagaria fűző vagy cugos 3.20
Amerikai box-bőrdírók 3.80
Lakk vagy box angol bakancs 4.50
Salon- vagy oroszakk-cipők 4.-

Női:

Zerge, fűző vagy cugos 2.-, gombos 3.50
Amerikai box, fűző, gombos vagy cugos 4.50
Serró, fűző, gombos vagy cugos 4.-
Szines bagaria-bőr-cipők 4.-
Szalon v. oroszakk 3.40
Lakk, kivágott 1.50, keresztöltés 2.-
Gyermekcipő 1 frt. Pár- vagy leánycipő 2 frt.

Képes nagy árjegyzék, kiegészítés és szállítólévél ingyen. — 10 irton felüli rendelések bérmentve küldetnek. — Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltek. — Nem megfelelő árut kószággal kiserlek.

Magy. kir. Államvasutak. Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. év végéig a távirai papír-számból felemülendő szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdot.

A kiírás tárgyát képező cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszerűsind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes előadatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatóságára anyag- és leltárbeszerzési (All.) szakosztálynál (Budapest, Andrássy-út 73. II. em. 54.) kaphatók.

A hivatalból felállított minta a magy. kir. államvasutak igazgatóságára, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, a budapesti központi (Józsefvárosi pályaudvar) és a nyugati szertáraknál megtekinthetők.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egykoronos magy. kir. okmányblyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1. é. november hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságára anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, henjutatandók vagy postán oda-átküldendők, és a boríték ezen különmel láthatandó. Ajánlat 151798/902. sz. hoz.

Bánatpénz gyánant az ajánlt anyag értékének 5 százaléka legkésőbb 6. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. Államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítottak ki, végre azok, melyek után nem tétetett le az előirt bánatpénz, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. okt. hó. Az igazgatóság.

Agulár Dávid ERZSÉBET-KÖRÚT 6. sz. Védők megrendelése lelkiismeretesen lesznek teljesítve. Nem tesztől visszavesszek, kiserlek vagy visszatdom a pénzt.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható szerfelett gazdag tapasztalat alapján, melyeket rendelé intézetében és a kórház ügyszervi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI specialista, emertált kórház orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül legrovidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegségét (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit, bőrbetegségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat)

Meglepő az eredmény **FÉRFIÜGYENGESEGLÉL (IMPOTENCIA)** még öregebb egyéneknél is.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. (a New-York palotával szemben), félemelet. Bejárat a léposónál. K ülön várótermek

Megrendelhető a kiadócégnél:

Lampel R. (Wodianer F. és Fial)

cs. és kir. udv. könyvtároskodásában

Budapest, Andrássy-út 21. sz.

Szenzációs ujdonság az általam fölaltalt

cipő öntisztító-gép

melyel mindenki anélkül, hogy hajlania kellene, Gual-konféccsel bekene, kémsel forrasztja, majd tisztítja. Vihághírű találmányom a térv. védett Gual-konféccsel, melyvel ha a cipő felő bört bekeni, ezennel 1 év írásbeli tisztáltsá válik: az időöltöt szikamatok emlen ingyen megcsinálom. FENOMÉNÁLIS TALÁLMÁNYOM A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévtől kibrja, miután a cipő, ha nedves állapotban levővük, a bőr ószarván szodást kizárja.

Minden kálmán védőoltó cipőből találmányom közüli töltés szerint kettőz teljelen ingyen meletkezik. Mindenkinek, hogy meggyőződést szerzhessenek világ-hírű Gual-konféccsel ószarvást, ki címét velem közzli, 1 telerly Gual-konféccsel és több ábrával ellátott jegyzékkel küldöm ingyen és bérmentve. Néreknek a leghatásosabb, ha harmincötöt egy papírpalura állva elhelyezik a szarvassal forrasztó tűre. Meg sem kellőz a cipő, onenno köztözetem magam a pénzt minden levonás nélkül visszacsó. A teljes pontatlóságot csupán 30 krajcar.

Férfi vixörvő lina éső cipő 3.50
Elegáns gavalér vix fűző 3.50
Oroszlak, cugos v. fűző cipő bőrtárral 4.-
Elegáns szalon-lakk, fűző cipő 4.50
Bagaria-csizma egy dírból talppal gavalér talpon vímentestive, báránybőr talppal, 8 évű állású 7.50
Ugynaz borjúbőrrel, nyelven 5.50
Hallna-csizma, tédig éró, egész magva bőrborítású, hal-5.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box v. serró fűző gavaléróipő 4.50
Elegáns barna, bagaria cipő 3.50
Egyéves önkéntes csizma, elegáns, fényesre tisztálható 10.-
Női sörvő, cugos v. fűző cipő 3.50
Elegáns szalon-lakk, fűző v. gombos 3.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box vagy serró, fűző v. 4.-
Oroszlak fűző v. cugos bőrtárral 4.50

Fűzőlet!

Agulár Ignác Budapest, Kerepesi-út 30. a Rákus-kórház templomával szemben Főközlet Király-u. 6.

